

Logjobb és leghíresebb pipere holgypor: a

La VELOUTINE

Különleges Rizpor BISMUTTAL VEGYITVE

CH. FAY, ILLATSZERÉSZ

PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS

Vérszegények és lábbadozók

Serravallo Chinabort

vassal igyanak

1/2 liter ára 1 ft 20 kr.

1/2 liter ára 2 ft 20 kr.

Készítő Serravallo gyógyszerész Triestben. Pompás itat, a miért a gyermekek is igen szívesen isznak. Sokszor kitüntették. Minden gyógyszerárban kapni. 8014

A női szépség

emelésre, tökéletesítésre és fenntartásra legkiválóbb, teljesen ártalmatlan, vegyszeres és színtelen készítmény a

Margit Crème

Rövid idő alatt szünteti szepit, májfoltot, pattanást, bőrpírást (mitesszer) és minden más bőrbaját. Kiszimítja a ráncokat és himlőhelyeket még koros egyéneknek is. Öde bájós arczsínit tökéletesíti. Ára 50 kr., nagy 1 forint.

Margit Holgypor 40 kr. szobor. **Margit szappan** 35 kr. **Margit fogpép** (zahnpasta) 50 kr.

Készítő FÖLDES gyógyszerháza, Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz. Főraktár: Török József gyógyszerháza, Budapest, Király-utca 12.

Nizeti Hattyn-erme 1 kor. 20 fl.

Nizeti Hattyn-szappan 80 fillér.

Nizeti Hattyn-mosdóvíz 2 kor.

A mai kor legkiválóbb bőrpótló szere. Szép, májfolt és az arcz minden nemű tisztáltsági feltétel és biztos emulsiójára. Egyedül készítője Dr. **Buzáth Mártonné gyógyszerháza** H. Szigetén. - Főraktár Budapest: Török József gyógyszerháza, Király-utca 12. 8301

A modern vegyészeti hatalmas haladása és az előbbi származó számtalan cosmeticus készítmények sem voltak képesek a 30 éven át bevált

Dr. Lengyel Frigyes-féle Nyirfabalzsamot

elnyomni, a legjobb bizonyították tehát, hogy itt egy valódi, a természet által nyújtott szoptószertől van szó. Ezen nyirfabalzsam egy sajátos 30 évi gyakorlati vegyi eljárás alapján preparáltak és csak azután jön forgalomba. Ezen folyadék hatása, hogy a bőr felső kárpátját lassankint lehántja és ez által az alsó tisztított bőr fiatal szinben és üdőségben jön napvilágra, megszüntet mindennemű kiütést, szepit, vörös foltokat és anyafoltokat, simítja a ráncosbőrt és a himlőhelyeket lassankint teljesen eloszlatja és az arcbőrnek üde és egésséges színt kölcsönöz. Egy korsó ára használati utasítással együtt 1 ft 50 kr. A nyirfabalzsam hatásának támogatására Dr. Lengyel Frigyes-féle

Benzoé szappan

ajánlatos. Egy darab ára 50 és 35 kr. Raktáron minden jobb gyógyszerárban. Főraktár Magyarország részére Török József gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. 8309

Ara 1 liter 1 forint 40 krajczár.

KWIZDA FELE Restitutionsfluid

35 év óta udvari istállóban, a nagyobb katonai és polgári istállóban használatban, nagyobb fáradságos előbbi és utáni erősítőszere, rángatózásnál, az idegek megerőseítésére stb. A lovat az időmérésnél kiváló tevékenységre képesíti. Valódi csak a fenti vőlgyógy, kapható Ausztria Magyarország összes gyógyszerárban és drogeriáiban. Főraktár Magyarország részére: Török József gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. szám. 8170

Franz Joh. Kwizda os. és kir. osztr.-magyar és román kir. udvari szállító, kúriai gyógyszerésznél Kornsburg, Bécs mellett

„A világ legjobb sámfája“

FÖLDVÁRY IMRE

férfidivat és fehérenemű raktárában.

parja

Budapest, IV., Koronaherege-utca 11. sz. és VIII., Kerepesi-út 9.

Férfi ingek, Jäger-árak, vadász és sport-cizmekk dús választékban kaphatók.

Kertjük és nyakkendők.

frt 1.50

Palais hajfijító

használatával a megöszült haj eredeti színeét nyeri vissza. A fejbőrt nem festi, a ruhamenűt foltot nem hagy, többi előnye, hogy a hajszálakat erősíti és hajfelelekek korhadás elleni conserválásra alkalmas. Egy üveg ára 1 ft. Főraktár Budapest: **Petri Ottó gyógyszerháza**, L. Attila-körút 47. Kapható: **Vácsi-körút 66. sz., Nádor-utca 3. és Király-utca 36. szám alatti gyógyszerháza** is. 8190

MARMATIA

Magyarország és Ausztria területére kizárólagosan szabadalmazott 8300

házigomba-irtó és fa-conserváló szer.

Évek hossza során át kipróbált kitűnő szer mindennemű épületgomba gyökere és birtoklására a faanyagoknak, különösen padlók és házfedeleknek korhadás elleni conserválására. Egy kilogramm „Marmatia“ 10-14 m² terület bevonására elegendő. Egy kilo 50 kr. 4 kilogramm tartalmazó postálada csomagolási és használati utasítással 2 ft. - 50 kg-oson felül mennyiségben esetekben csomagolva métermérszínként 40 ft. (4 kg-mal kevesebb nem küldetik). Egész épületek gombamentesítését megsegítésére szerint 10 évi jótállással esközöljük. A „MARMATIA“ utasítást, vagy a pénz adóságot beklüldése mellett egyedül kapható és megrendelhető

Kávy János és Társainál

Máramaros-Szigeten. Prospectus ingyen és bérmentve.

Formosa a plastikai orthopédiának (test. egyenesítés) legkiválóbb vívmánya

Kiegyengetés acél és vattirozás nélkül! Magas vállak, csipők és ferdele nőtt hátaik kiegyesítésére ugy urak, mint hölgyek részére. Egyenestartók, műfüzők Scoliosis nál, járó és támgépek coritisnál Hensing rendszere alapján, műkezeket, műlábakat, haskötőket stb. stb. jótállás mellett készíti

Keleti J. orthopédiái műintézete Budapest, IV., Koronaherege-utca 17

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. 8379

KÖHÖGÉS REKEDSÉG ÉS HURUT ELLEN A LEGJOBB A RÉTHY FÉLE Pemetefücsukorka

Ara 30 kr. 5 csomag bérmentve 1.50.

RÉTHY BÉLA gyógyszer. B.-Csaba.

MINDENÜTT KAPHATÓ

1 érfünk csak Réthy-féle.

Patyi Testvérek Bator-áruháza.

Budapest, kerepesi-út 9/a., földszint és I. emelet, Pannonia szálló mellett.

Nagy választék, kizárólag szállard hazai gyártmányú asztalos és saját készítményű kárpitozott-butorokból, minden versenyt és hirdettelt árukat felülmúló olcsó árakon. Teljes lakásberendezések, menyasszonyi kelengyék és szálloda-butorzatok 2 évi jótállás és felelősség mellett szállítanak.

Tévedés elkerülése végett szívesen kérjük, hogy a díszes butor-album 1 ft beküldése mellett bérmentve küldetnek meg.

8214

The Berlitz School of Languages Erzsébet-körút 15. II. jobbra.

Francia, angol, olasz, magyar, német, román nyelvek rendszeres tanítása, esetleg spanyol, orosz és cseh nyelvekben, felülteknek az illető nemzetiségű tanárok által Berlitz módszerrel. Az első leckeértől fogva a tanulóval csupán a megtanulandó nyelven beszélnek és csupán azt hallja. Prospektusok ingyen és bérmentve, beiratás minden időben. Fordítások ingyen és bérmentve.

Apold az ifjuságot!

CZERNY-féle 8270

Tanningene

a legjobb, kipróbáltan ártalmatlan

HAJFESTŐSZER

haj- és szakál-, valamint szemöldökfestésre, melyek a leggyorsabb módon, már egyszeri használatnál is egész biztosan visszanyerik azon kifogástalan, fényes szőke, barna vagy fekete természetesen színt, mely sem szappannal való tróskálással, sem a szőrtelenítésben meg nem fakul. Ára 2 ft 50 kr.

ANTON J. CZERNY, BÉCS,

XVIII., Carl Ludwigstrasse 6.

Budapesti főraktár: Török József gyógyszerháznál Király-utca 12., további minden gyógyszerárban, drogeriáiban és parfümeriáiban. Székiutak utáni utasítást. Magrendelések oly helyről, hol szőrtelenítők nincsen, fenti cizmek egyikhez intézendők. - Prospektus ingyen

A NAGY KRACHI!

New-York és Londonban nem hímelték meg az európai szárazföldet sem a szűz egy nagy ezüstáruhágy. indította érele magán, hogy az egész készletet csak a munkáért egy kis kárpótlás ellenében eladja. En fel vagyok hatalmasra ezen megbízást teljesíteni, miért is csupán 6 ft 60 kr-ért küldöm a következő tárgyakat:

- 6 db legfin. asztalkendő, mint-ang. pengével
- 6 db amer. szabad. ezüsttűvel egy dbból,
- 6 db evőkanalat,
- 12 db kávékanalat,
- 1 db levestorókanál
- 1 db tejszerőkanalat
- 2 db tojás-szervet,
- 6 db angol Victoria-tálcát.
- 2 db pam. asztal-gyertyatartó.
- 1 db teasszervet,
- 1 igen hatáson csukorszervet,
- 44 db összesen csak 6 ft 60 kr.

Az összes felül 44 tárgy azaz 91 db 40 ft-ba kerül és most ezen minimális árért, 6 ft 60 kr-ért, kaphatók. Az amerikai szab. ezüst egy teljesen fehér fém, mely ezüst színe 25 éven át megtartja, miért is jót-alva lesz. Legjobb bizonyítékunk, hogy ezen hirdetés után nem csalsz. Ez ezennel nyilvánosan kötelezem magamat, kifogás nélkül, mindenkinek, a kinek az áru meg nem felel a példát visszaszámaztatni. Senki ne mulassa el a kedvező alkalmat ezen remek garnitúrát megszerezni, a mely különösen ajánlott jobb háztartásoknak és gyönyörű menyegzői és alkalmi ajándéknak.

Kapható **HIRSCHBERG A-nál** szabadalmazott amerikai ezüsttűvel áruház Bécs, II., Rembrandtstrasse 19/A.

Szétválás a vidékre utánvéttel, vagy az öszve-előleges beküldése mellett. - Tisztító-por hozzá 10 kr. Csupán az itt látható ved-jezzel valódi. (Egész-évi ár.)

Kivonat az elismerő levelekből:

„A küldeményt ve'tem, nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy küldeményt 6 ft 60 kr-ért. Köszönet. Bányász Bárány 6. sz. A küldeményt megkaptam, nagyon megfőlel. Gaád, 1898 szept. 1. Chotek Gudenus-C. grófné. A készletet megkaptam, igen meg vagyok elégedve, kérek nagyobb küldeményt. Budapest, II., Fő-utca 7. Paikerl Alois Jr. dr. és kir. katona-orvos, stb. stb. Tisztelettel felkérem a hirdetést és általam már két rendbe megrendelt évszázadok postafordultával újonnan megküldeni. Keresztes Sándor, főszolgabíró. Krasz Söbreny-m. Bozovics.

A női szépség

fontartására és emelésére a legkiválóbb szer:

Cornelia-arczkenőcs

(bőrvény által védve). 7706

mely az arcznak üde, megiepen tiszta, fiatalos színt kölcsönöz a mit semmi más szerrel elérni nem lehet. Kitűnő szer: májfoltok, szepit, pattanások, pórszések (mitesszer), túlvörös arcz és a bőr minden tisztáltsága ellen, a sárga vagy barna arczbőrt vaktó fehérré teszi. Egy kis üvegely ára 1 korona. Egy nagy üvegely ára 2 korona. - Ezen közkedvelt szer kapható:

LESZKOVÁČ MILETA

„KORONA“ című gyógyszerházaiban

O-Verbászon (Bácska), 150.

Postai megrendelésnél 5000 pouderek, szappanok és illatszerek hozzáomagolására ajánlatnak.

Viszonteladók kerestetnek.

Főraktárak Budapest: Török József gyógyszerháza, Király-utca 12. és dr. Egger Leo gyógyszerháza Váci-körút 17.

44. SZÁM. 1899. BUDAPEST, OKTÓBER 29. 46. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és a egész évre 12 ft. POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre - 6. Csopán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 ft. (félévre - 4. Csopán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5. (félévre - 2.50. Külföldi előfizetőkhez a postailag meghatározott vitellől is csatlolandó.

HALOTTAK EMLÉKE.

A mikor az őszi szél végig süvit a fák leveleit, a rok közt és sárga levelek jelzik az útja nyomát, önkéntelen az elmulás gondolata lép meg mindnyájunk lelkét. A hervadás ideje mélabús érzéseket fakaszt, emlékezésünk visszazáll a múltba és félkeresi sírban porladó kedveseinket. Ez az érzés a forrásra a kegyelet lépve ünnepeinek, a halottak napjának. A temetőkből újra hantolják, virágokkal, koszorúkkal, lámpásokkal ékesítik a sírokat. A mauzoleumok, díszsírhelyek gyászpompát öltenek, de a szegények besüppedt sírjain is ott ég a magányos kis mécses é napon.

A temetők külső képén érdekesen tükröződik vissza egy-egy népek érzelm- és gondolatvilága. A legszebb temetők Olaszországban vannak, a művészet őshazájában, a hol valóságos szoborcsarnokok. A leghíresebbek a génuai és a milánói temetők, a melyeket oly remek szobrok, domborművek és műemlékek ékesítenek, hogy beillenének bármely nemzet múzeumába. Gyönyörű síremlékekkel van tele a párisi Père Lachaise-temető is, a hol a világtörténelemnek oly sok szereplője pihen.

A főváros nagy temetője, a kerepesi-úti temető, szintén egyike a legszebb sírkerteknek. Bent fekszik a városban, melynek zajgó életével különös elentében áll a halottak csöndes birodalma. Ennek a temetőnek az idei halottak

napján jubileumi ünnepe van: alapításának félszázados évfordulója. A kerepesi-úti temetőt a nemzeti megpróbáltatások nehéz napjaiban, 1849-ben hasították ki a főváros határából. Akkortájt sokallották ki a főváros holdnyi óriási területet és ime, fél század múltán a roppant temetőben alig van már üres hely, pedig már több más nagy temetője is van a fővárosnak.

A lefolyt ötven év alatt rendkívüli aratása volt Budapest a halálnak. Pusztító járványok ismételtel megfizedeltek a főváros lakosságát és gyorsan szaporodtak a sírok. Fél század alatt körülbelől négyszáz ezer embert temettek el a kerepesi-úti temetőben.

A kerepesi-úti temető a mi nemzeti pantheonunk. Újabbkori történelmünknek kimagasló

HALOTTAK NAPJA BUDAPESTEN A KEREPESI-ÚTI TEMETŐBEN. Örsz Lajos rajza.

SHELLEY ELSŐ SIRJA VIA REGGIÓBAN.

alakjai, elhunyt államférfiak, költőink, írónk és nagy tudósaink többnyire itt nyugosznak. Legnevezetesebb két műemléke a temetőnek a haza bölcsének, *Deák* Ferencnek remek mauzoleuma, mely hatalmas római templomszerű épület, és gróf *Batthyány* Lajosnak, Magyarország vértanú miniszterelnökének görög izlésben félkörüléges lépcsőzetesen emelt mauzoleuma. E két nagy mauzoleum közt van a *Kóssuth* Lajos sírja, a melyet folyvást friss virágokkal borít a hazafias kegyelet.

Művészi kivitelű emlékek emelkednek a *Klapka* György tábornok, *Henneberg* altábornagy, *Huszár* Adolf, *Csikási* József, *Izso* Miklós, *Ybl* Miklós, *Jókainé Laborfalvy* Róza, *Volkman* Róbert, *Matolay* Elek, *Horváth* Mihály, *Balassa* János, *Toldy* Ferenc, *Arany* János, *Csiky* Gergely sírján. De ezeken kívül előkelő családaink közül is igen sokan építettek díszes mauzoleumot és állítottak művészi síremléket szeretett hantjai fölé.

A kerepesi-úti temető egész történetét tár elénk márvány síremlékeivel. Itt aluszszák örök álmukat szabadságharcunk vértanúi közül *Woroniecky* Miczisláv, az ifjú hős lengyel herceg; a pesti vértanúk közös sírjában van eltemetve a *kilenc* vértanú: *Csernyus*, *Szacsavay*, *Abancourt*, *Giron*, *Streit*, *Kolossy*, *Noszlopy*, *Jubal* és *Sárközy*. Külön sírban pihen *Csányi* László és *Perényi* Zsigmond báró. Ez utóbbinak családja állított síremléket. *Woroniecky* nek a magyar ifjuság emelt obeliszket. *Csányi* nek a sírkövén ez a fölrás: «Csányi Lászlónak, 1849-iki közlekedési miniszternek, a nemzet vértanújának, hálás emlékül Zalamegye közönsége.»

Az ideai halottak napjára több új síremlékek szaporodott a kerepesi-úti temető.

A napokban állították föl *Pálffy* Albert regényírónknak, az Akadémia és a Kisfaludy-társaság tagjának síremlékét.

Donáth Gyula szobrász műtermében pedig három síremlék készült el. Mind a három méltó díszre lesz a kerepesi-úti temetőnek. Az első emlék *Petényi* Vendel vasúti és hajózási főfelügyelő feleségének a síremléke, a melyet bronzöntvényben már föl is állítottak. A szépen mintázott női alak a *Gondviselés* nemtője, mely balkezeben egy hálóban több mécsert tart, míg a másik kezével egy ily mécsből, az élet lámpásából kiönti az olajat.

A második emlék *Pulszky* Ferenc sírját

fogja jelölni. Minervát, a bölcseség istennőjét ábrázolja stilizált öltönyében. Egyik kezében fáklyát tart, a másikban pajzsát, a melyen domborműben van megörökítve *Pulszky* Ferencnek az arcmása.

A harmadik díszes emlék a nemrég elhunyt *Liphay* Béla báró sírját fogja ékesíteni. A szép kivitelű női alak a *búsuló Nemtő* allegóriája. A fenkölt lelkű főurnak, a ki életében a művészeteknek oly lelkes pártfogója volt, nem lehetne szebb és találóbb emléket állítani.

Donáth igazi mestere a temetői szobroknak. Az ő vésője alul került ki *Huszár* Adolf síremléke, az életfonalát elmetező *Párka*, ő mintázta a *Ligeti* Antal síremlékét, de külföldön, Angliában és Oroszországban is több hasonló szobormű hirdeti a magyar művész alkotó képességét.

A kerepesi-úti temetőnek ő tőle és más szobrászainktól már sok díszes síremlék adja meg művészi ékességét.

Dr. Kovács Dénes.

A RÉGI DIÁKOK NEVÉBEN.

(Lehr Alberthez, 1899 október 22.)

Im, itt vagyunk újra a régi hajlékban, A hol a számunkra annyi szép emlék van. Mert mi dércsipek fők, kiket ma itt láttok, Mi is itt voltunk ám egykor víg diákok.

Rég volt... Mennyi éve? Már nem is számlálom. Tíz, húsz, vagy még több is — elmúlt, mint egy álom. Életiskolánkat járjuk küzdve, törve, De ma egy nagy érzés visszahitt e körbe.

Gyökeres mély érzés — innen vittük azt ki — Melyet a szivekből sok év se szakaszt ki, Melyet csak növeszt az itélő okosság: A hű oktatóhoz hű háladatosság.

Ez hitt — s iskolánkba, ime, visszajöttünk, Diák barátságot újra megkötöttünk — S ifjult sorba most mi vének is beállunk, A tiszteleltre, régi bölcs tanárunk!

Mi a szép legszebbje s legjava a jónak, Mestere te voltál itt a magyar szónak. Nagy tudásu mester, híres névre nézve, Ihletett apostol lelki hévre nézve!

A mit te szolgáltál, nem egy tan, — egy ügy volt. A lecke te néked csak dícső ürgy volt, Oktatásid messze ezolokig vezettek: Lelkéig az ősi, nagy magyar nemzetnek.

Tanítád: élő tűz mi a hideg elvben, Hogy egy tiszta nemzet él a tiszta nyelvben. A mit mond leirott vagy hangzó szavával, S a hogy mondja — mindaz belsejére rávall.

Nemcsak elménk úsabb, hőbb lett színek verése, Attól, mit beléje oktatásod vése. S a tökéletes nyelv példáját keresve, Bizton mutatál a legtökéletesre.

Arany János: ez volt módszered alapja, S a ki erre épít, házat szirtre rakja. Magyar szentírás e legmagyarabb költő, Te vallád — és valja még sok emberöltő.

Állottál vízének mélységei felett S megfogtad kezünket s ott lehattunk vefed. S biztatva, mutatva segített odáig, Hogy mi is megláttuk felséges csodáit.

Légy érette áldott!... S mit adjunk mi néked Érdemedhez illőbb, kevesebb emléket? Itt e faragott kép leked ismerőse: Im, *Arany* és *Toldi*, az ő ifjú hőse.

Vedd e kis emléket nagy háláink jeléül, Mely a sziveinkben soha el nem évül! S napi fáradsástól esőndben elvonulva, Erdőlogon tekints rá még sok idő múlva.

Kozma Andor.

SHELLEY SIRJA A RÓMAI PROTESTÁNS TEMETŐBEN.

KÖLTŐK SÍRJAI.

Halottak napjának komor novemberi ködében az elmúlás borongó sejtelmét mi keltené föl bennünk jobban, mint az emberiség nagy szenvedőinek sírjai, melyekben annyi küzdelem tört feyverei fölé domborúl a hant? Az érzelmek és eszmék ihletett tolmácsolói, a nagy költők az ilyen szenvedők, a kiknek ragyogó életútja nem ritkán egy-egy ismeretlen sírgödörben vész el. Egy hant sem példázza úgy az élet mulandóságát s az emberi törekvések halhatatlanságát, egy sem szól fölemelőbben, tisztább bölcseséggel hozzánk, mint az, a mely alól a költői megdicsőülés fénye sugároz felénk. Mennyi balsors, csalódás, mily sok fölmagasztosult szenvedés lapjait zárta le a halál az ő életök végével! Elsőzött sírjaikat fölkeresve, mintha egy megszokadt ének hangjait hallanók tovább zsongani, mely sorsuk rejtelmét örökszép melódiákban zengi.

Nemcsak *Petőfi* hamvai kerültek jeltelen hantok alá; ép oly üstököszerű volt a koszorús német dalnok, a reformáció lángszavú előhírnöke, *Hutten* Ulrich ellobbanása. Jeltelen sírban fekszik. Fanatikus ellenfelei szédülték sírdombját, s ma csak azt tudjuk, hogy *Ufenauban*, Svájcban fejezte be mozgalmas életét. E csöndes sziget fogadta be fáradt testét, hogy minden emberkéz alkotásánál nagyobbbszerű mauzoleumot nyújtson neki a lengyugó naptól bíborszínre festett Alpsek hótakart tetőiben, a százados fáktól környezett gyönyörű zürichi tó kristálytükörében.

Keves hítja, hogy a világirodalom egy másik nagy szelleme, *Dante* földi maradványai is örökre el nem veszték épen úgy, mint *Paradicsomának* az a 13 éneke, a mely halála alkalmával kéziratok közül hiányzott, s melynek föltalálása valóságos csodának volt köszönhető. Fia és örököse hiába kereste mindenütt s mármár lemondott minden reményről, hogy föltalálhassa, a mikor álmában megjelent előtte atyja s egy titkos fali szekrényre mutatott. Reggelre kelve *Pietro* (így hitták a fiút) visszamelegkezett az álomra s azonnal átkutatta a falakat. Nagy meglepetésére talált is egy rejtékfülkét s abban gondosan elhelyezve meglelte a hiányzó 13 utolsó éneket.

De még regényesebb körülmények között történt *Dante* hamvainak feltalálása ugyanazon napokban, mikor Firenze, *Dante* szülőhelye, nagy költőjének 600 éves születési évfordulóját ünnepelte, ezelőtt 34 évvel. Firenze, *Dante* halálának helye és Ravenna közt hosszú időn át folyt a versengés a fölött, hogy melyik város bírja a drága ereklyéket. Hiába követelte X. Leo pápa Firenze számára *Dante* porait, hogy legalább a halál után jóvá tegye a szülővárosa által az élők elkövetett igazságtalanságát. Hiába követelte magának utóbb a római *Santo Ufficio* is *Dante* maradványait, hogy végrehajtja

rajtok a pápaság ítéletét, melytől *Dante* csak halála által menekült meg. Ravenna büszke volt dícső halottjára s a világ minden kincséért sem volt hajlandó megválni tőle.

Pedig Ravenna sem volt már a nagy halott porainak birtokában. A sírkápolna fölött, melyben a költő koporsója el volt helyezve, vizsály tört ki a ravennai tanács és a ferenczrendi szerzetesek között, s midőn a szerzetes rend mégis kénytelen lett a kápolnát a városnak visszaadni, a rend perjelje a hamvakat titkon egy senki által sem ismert helyre vitette el.

Talán soha sem is kerültek volna újra napvilágra *Dante* tetemei, ha a véletlen közbe nem játszik. Ép a *Dante* emlékeztető rendezett ünnepélyek idejében, 1865-ben Ravenna városa is, mint a többi olasz város, nagyszerű ünnepélyekre készülődött, s e czélből lerontatta a sírkápolna egyik melléképítményét. A mint a kőművesek egy közfalat akartak lebontani a kápolna és a kolostor közt, csakánjuk egy befallazott ládába ütődött. Rögtön értesítették a hatóságot, mely kiszállván a helyszínére, nagy örömmel konstátálta a láda födelén ezt a föliratot: «Ide hoztam *Dante* csontjait 1677 október... Fra Antonio Santi.»

Tanúk jelenlétében nyitották fel a ládát s abban egy csaknem teljesen ép csontvázat találtak, melynek csak alsó állkapcsa, meg keze és lába némely csontja hiányzott. Egy pergamen is volt a ládában, ugyanolyan tartalommal, mint a külső felirat. A kolostor levéltárában megejtett kutatások azonnal kiderítették, hogy a rend főnöke azon időben csakugyan Antonio Santi volt; különben az előbbi kápolna sírboltjában maradt s ott megtalált hiányzó csontrészek is kétségen kívül bizonyították a tetem azonosságát.

Költők és fejedelmek szomorú kiváltsága, hogy sírjaikhoz jogot tart a késő kegyelet kérdése is; és hogy helyrehozza az elfogott kortársak mostoha viselkedését, megháborítja nyugalom békéjét s pompázza hordozza meg maradványait önző elismerése hideg fényében. A hazájából elűldözött *Byron* holttestét is Misolunghiból diadallal vitette haza az angol nemzet, mely a költőt életében annyira félreértette s részt kér most halhatatlanságából, noha életétől minden részvétet megtagadott.

És az ép oly üldözött, ép oly rágalmazott *Shelley*-nek sírjáról kellett vándorolni, míg végső nyugóhelyére jutott abban a római protestáns temetőben, melyet ő a világon legszebbnek tartott. Az oxfordi egyetemről atheista híre miatt kicsapott, atyjától kitagadott, s egy boldogtalan házasság bilinesei közt majdnem az éhínségre kárhoztatott költő tudvalevőleg Livornóból *Lericibe* menet fuladt a tengerbe, midőn egy hirtelen kitört vihar «*Ariel*» nevű sarkjait felborította. De *Shelley*nek megváltás volt a halál; örökké üldözött öngyilkossá lett első nejeinek emléke, a kit a szép *Godwin* *Mary*ért elhagyott s mikor ezért a szigorú angol bíróság ítélete megfosztotta gyermekeitől, ez a csapás megtörte szívet. Csak a természetben talált enyhülést s öt évvel véletlen halála előtt, mintha előre sejtette volna sorsát, jószavakkal írta meg: «Szeretnék sajkára szállni s hajó-

BYRON SIRJA NOTTINGHAMSHIREBEN.

DANTE SIREMLÉKE RAVENNÁBAN.

törést szenvedni. Mindennél kívánatosabb halál volna ez nekem.»

Vágya beteljesült, s a korán öszült érdekes fejű, hat láb magas termetű, hófehér arcú brit költő, a kit egy olasz ismerőse «veramente un angelo»-nak (igazi angyalnak) nevezett, *Via Reggióban* talált ideiglenes temetkező helyre, miután barátja, *Byron*, hamvait elégette. Majd *Rómában* *Cestini* pyramisa mellé temettette el.

MENEKÜLÉS DEBRECZENBE.

Jókai Mór visszaemlékezéseiből.*

Nemcsak mi futottunk *Windischgrätz* elől: az egész Nemzeti Színház szétrebbent. Maga az igazgató, *Bajza*, *Vörösmarty* társaságában elmenekült, *Egressy* Gábor kormánybiztos lett, az öcsöce, *Béni*, tüztértsz, az ifjabb *Lendvay* *Márton* honvédhadnagy volt, *Telepi* *Tardonára*

* Koszorús költőnk «Az én életem emlékei» czím alatt a «Magyar Nemzet»-ben most közlött cikksorozatából vesszük át ezt az érdekes részletet, mely oly megkapón írja le az 1849 telén történt izgalmas napokat, midőn a magyar seregek vereségei után a kormány, a hivatalnokok, s mindenki, a ki csak tehette, — köztük *Jókai* is — menekülték a fővárosból.

WAGNER RICHARD SIRJA.

vonult, a hol kis háza volt. A nőmön kívül *Debreczenbe* menekültek még *Schodelné*, az operai primadonna, *Bulyovszkyné* a férjével, ki ugyanakkor ösült meg, mikor én; *Éder* *Lujza*, a csendes örült, anyjával, *Kovácsné*, a kómika, és maga *Szigligeti*, a titkár, a drámairó.

Magyarországnak egyetlen vasútja volt még akkor: a pest—szolnoki vonal. Az vett fel mindannyiunkat késő este. Csak a személyeinket; a bőröndjeinket majd később fogja utánunk szállítani.

A legkegyetlenebb hideg volt, a mire életemben emlékszem. Gyakran meg kellett állni a vonatnak, mert szemközti jött egy másik, mely honvédeket szállított. Az aldunai táborból küldettek fel *Görgei* hadseregéhez. Egy vonat rendes katonákat szállított; veres hajtókások voltak: «Nem kell már félni! Itt vannak a *Don Miguelek!*» hangzott a biztató szó. A nagy hidegben is énekelték: «Ég a kunyhó, ropog a nád!» Egyszer aztán csakugyan ég és ropog valami s megállt a vonat a sikon. Kiszálltunk megnézni, mi történt? Biz az is hallatlan az utazások történetében. A mozdony csöveiben jéggyé fagyott a gőz! Hasábfákból tüzet kellett rakni a gép alá, hogy a befagyott csöveket kiengeszteljük. Csak bevergődünk *Szolnokra* valahogy. Ott azután a szállástalálás volt a nagy tudomány. Heten laktunk egy szobában; velünk együtt az örült *Éderné*, ki a földön alvókat azzal fenyegette, hogy a fejükre ugrik.

A város tele volt kormánybiztosokkal, hivatalnokokkal, kik mind *Debreczen* felé készültek.

Hát miért nem mentek, ha úgy siettek? Csak azért nem, a miért mi. Mert az úti málhajuk még nem jött utánuk.

Még nem voltam huszonnégy éves és már meg voltam semmisülve!

Nem csak ez a nyomorult csontváz, gyarló zsigereivel, mely fölött hatalma van egy megmerhetetlen lénynek, a mit lélekenk neveznek, hogy ennek a fájdalom, zsidabása lerontja a testnek minden gyönyöreit; de az egész éltető világ semmisült meg körülöttem. Olyan voltam, mint a romok alá temett ember, a kinek szük odújában az éltető levegő egyre fogy, fogy és nincs reménye, hogy kiszabadítsa valaki.

Láttam semmivé lenni a hazát. Mint a föld-rengés alatt zuhant le egyik boltív a másik után. A magyar hadtestek mindenütt vereséget szenvedtek: keleten, nyugoton, északon, csupa *Hiób*-hírek vesztett csatákról, magyarok kiirtásáról. Hallottam az országgyűlésen a jó öreg

Mészáros Lázárt beszélni: «Szeretnék pinczéből felszólalni, hogy ne látszanék arcomnak pirulása.» Nem ütközetről, hanem szégyenletes megfutamodásról szól a gyászír. Bevégezte az összeomlást a moóri ütközet, melyben Perczel Mór szenvedett elhatározó vereséget. Kétségbe kellett esni a haza sorsa felett.

Hát a szellem világa, a költészet mivé lett? Ez az én mindenségem, a poézis szférája, melynek csillagai még most is átmelegítenek! Mivé lett? Köddé, káoszszá.

A mióta Petőfivel szakítottam, mind a ketten azon versenyeztünk egymással, hogy melyikünk tud jobban égoztroló, tróndöntőgető eszméket papírra vetni.

A forradalom egész korszaka alatt nem voltam képes költői művet írni. Elkezdtem egy regényt közölni az «Életképek»-ben «Szomorú napok» cím alatt. A harmadik közlésnél elhagyott a képzelő tehetségem. Nem tudtam szépirodalmi dolgot írni. Az az én kifogyhatatlan éleztörőm, a költői véna, mind jegecszé fagyott a lelkem fenekén: a politika gáliczköve lett belőle. A humorom elvadult paskvill-írassá. Megszüntem költő lenni! Lehet-e ennél rette- netesebb megsemmisülés? — Két egész év van kitörülve költői életem folyamából; épen a fiatalság korszaka.

A közönség is érezte velem a lelki szét- omlást. A szerkesztésem alatt megjelenő «Élet- képek» (tavaly még a legkedveltebb szépiro- dalmi lap) az utolsó évfolyamán annyira elvesz- tette az előfizetőit, hogy a kiadóm felmondta annak a további kiadását. A jövő évtől kezdve nem volt lapom.

Senki sem voltam, semmi sem voltam.

Minden pályatársamról, minden barátomról, a márcziusi napok minden szereplőjéről gon- doskodott a sors. Petőfi, Vasváry, Egressy, Degré, Buljovszky, Sükei, Lendvay, Oroszhegyi, Királyi, Irinyi, Irányi, Pompéry, Lauka, Vajda, mind-mind volt valami: képviselő, miniszteri hiva- talnok, szabadesapatvezér, honvédtiszt. Egyik Gózon bátyám, az ügyvéd (Lajos), már Parendornál őrnagyi rangot szer- zett hősi magaviseletével, a másik Gózon bátyám, a színész (Antal), élel- mezési bizottságra kapott: — csak én rólam feledkezett meg Isten és kor- mány.

Hadd üssek a számra! Nem! Isten nem feledkezett meg rólam soha. Adott egy hű életársat. Ő volt valami. A ma- gyar művészet egén elsőrendű csillag; azt onnan a harci röppentyük tüze sem űzheti el.

Már most aztán, ha van valami a világon, a mi még a semminél is ke- vesebb, hát az egy férj, a kinek a létezése a felesége jóvoltából áll fenn. Azaz lettem én.

Egy ködös, decemberi napon (azt hiszem, karácsony szombatján volt), a Kigyó-utczán bandukolva, szembetalál- koztam Pálffy Alberttel, a kit már régen nem láttam. Visszahökent, a mint meglátott.

— Hát te még itt vagy? — kérdezé tőlem.

— Itt vagyok. Várom, míg a döntő ütközetet megvívjuk Buda alatt; magam is oda megyek.

Az utzaszageleken még lógnak a plakátok, a mik ezt nagybölgű frázisok- ban hirdették.

BÁRÓ LIPTHAY BÉLA SÍREMLÉKÉNEK TERVE
DONÁTH GYULÁTÓL.

PULSZKY FERENCZ SÍREMLÉKÉNEK TERVE DONÁTH GYULÁTÓL.

— Ne higgy te a plakátoknak; nem lesz Buda alatt semmi döntő ütközet? Górgai elvonult a seregével Vác felé; Buda is, Pest is minden oldalról nyitva van; Windischgrätz akkor vonul- hat be, a mikor akar, tán még ma éjjel.

— Hát Kossuth és a kormány?

— Azok már tegnap elmentek Debreczen felé; elvitték a bankjegy sajtót is és a hivatalos sürgöny nyomdáját, minden katonai fölszere- lést; velük ment minden ember, a kinek csak valami tudat nyomja a lelkét, hogy vétett az osztráknak. Én még ma megyek utánuk. Te is haladéktalanul siess.

S azzal, jól sejtve, hogy nekem (hónap vége- felé) vajmi szűken lehet a utiköltségre valóm, a kezembe nyomott egy százas bankót: «Majd megadod, ha pénzhez jutsz.»

Ez a kölcsönadott százas volt az egész úti- költségem.

Siettem haza. Elmondtam a nőmnek, a mit megtudtam.

— És most búcsút veszek tőled.

— Dehogyan veszel búcsút, én is veled megyek.

S azzal összepakkolta a legszükségesebbet s még aznap délután, itthagya úri kényelmét, művészetvilágát, szerződését, eljött velem egy ismeretlen életbe, egy ismeretlen világba. Kód volt előttünk, utánunk, köröskörül; kód az égen, kód a földön, kód a jövőben...

A tehervonatok éjjel-nappal szállították a tömérdek montúrt, nyeret, bőrt és posztót, profuntot, lisztet, a mit az ellenség elől jó volt eltakarítani. Ez volt a legelőbbvaló. Az utazók málhája az utolsó. Minden érkező vonat elé kimentünk: nem jött-e meg a holmink? Senki sem tudott róla.

Így töltöttünk el öt keserves napot Szolnokon.

A hatodik nap reggelén kétségbeesett sikol- tozással tör be a szobánkba Szilágyiné, Bu- lyovszky anyósa: «Koldusok vagynak! Minde- nünk odaveszett; most jött meg az utolsó vonat Pestről; semmit sem hoz- tot a mienkből!»

— Majd utána nézek én magam! — mondtam s a köpönyegemet nyakamba kerítve, siettem az indóházhoz. Kérdé- semre, hogy megy-e még egy vonat Pestre, azt a választ kaptam, hogy megy. Felkaptam rá. Egyedül ültem az egész waggonban. Kalauz sem volt már. A czeleldi megállásnál egym szembe- jövő vonatot látok. Annak az ablakából egy ismerős arc tekintett ki. *Mada- rász József* képviselő volt. Ő is rám ismert. Odakiáltott hozzám:

— Hát te hová mégy?

— Megyek Pestre, a színésznők hol- mijait keresni!

— Dehogyan mégy Pestre! Windisch- grätz Budán van már; ugorj át frissen a mi kocsinkra; a holmik ott lesznek a zárt kocsinban.

Bizony *Madarász József* mentett meg ezúttal, hogy bele nem szaladtam a pokol torkába. S a színésznők máh- hái csakugyan ott voltak mind ezen az utolsó vonaton. Most aztán futhat- tunk a *fehér világba*.

DUSE ELEONORA BUDAPESTEN.

Alig hogy Sarah Bernhardt befejezte Budapesten vendégszereplését, most egy másik világhírű tragikai színésznő, Duse Eleonora játékában gyönyörködhetik a budapesti közönség. E két kitűnő mű- vész nő bizonyos tekintetben versenytár- sa egymásnak; különböző művészi felfo- gással, de ugyanabban a szerepkörben

küdenek a dicsőség pálmájáért mindketten, s abban is megegyeznek, hogy nem érik be azzal a babérrel, melyet hazájuk nyújt nekik, hanem a külföldet is bejárják. Duse nemrégiben még arra is vállalkozott, hogy Párisban lép fel s a francia közönségnek is alkalmat nyújt az összehasonlításra közte és Sarah Bernhardt közt. Azt, hogy Páris elismerje az ő elsőbb- ségét francia vetélytársával szemben, nem érthette el, de az elért siker azért itt is rendki- vüli volt.

Nálunk Duse Eleonora most a Népszínház- ban játszik. Október 26-án kezdette meg ven- dégszereplését a «Kaméliás hölgy»-gyel, 28-ikán eredetileg az angol Pinerónak a Vigszín- házából ismert darabjában, a «Tanqueray második felesége» című drámá- ban szándékozott föllépni, de idő- közben megváltoztatta tervét és Kleopatra szerepét játszsa Shaks- pere «Antonius és Kleopatra»-já- ban. E szerepet a mi közönségünk még nem látta tőle. Még két estén fog ezen kívül most föllépni: október 30-ikán Sudermann «Ott- hon»-ában és a következő napon Dumas «Princesse Georges» című drámájában. Az utóbbi szerepet szintén nem játszotta még Buda- pesten.

Duse Eleonora most negyed izben látogatja meg Budapestet. Először 1892 tavaszán játszott a városligeti színpadon. Akkor még kevésbé ismerték nálunk, neve jófor- mán csak a külföld művészi moz- galmaival közelebbről ismerős kö- rökben volt jóhangzású. Első föl- léptei után azonban mindjárt nagy sikert aratott, különösen a kritika emlegette lelkesedéssel nevét s a városligeti színpad lelkes tapsok színhelye lett. Oly nagy sikerrel rég nem lépett föl idegen művész Budapesten s a diadalt még az sem akadályozta, hogy Duse a meglehetősen kevesektől értett olasz nyelven játszik.

Ezóta valóságos lázas érdeklő- déssel várta közönségünk, vala- hányszor vendéglátékának híré hallotta. A következő évben már a Népszínház hívta meg vendég- szereplésre és sikere még az előbb- inél is nagyobb volt. Különösen a «Kaméliás hölgy» és a «Nóra» nálunk is jól ismert szerepeiben ért el rendkívüli hatást fölfogásá- nak újdonságával, játékaiban finom eredetiségével.

Harmadszor, 1895 decemberé- ben ismét a Népszínházban játszott két estén s ekkor mutatta be egyik legnagyobb sikerű szerepét: Mag- dát a Sudermann «Ottthon»-ában, melyet mostani vendéglátéka mű- sorába is fölvet.

Duse művészi egyéniségét nem szükséges bővebben ismertetnünk. Még csak nem olyan rég, utóbbi budapesti szereplései alkalmával illetékes tollból több számra ter- jedő tanulmányt közölt róla la- punk.

A SZIBÉRIAI ÚJ VASÚT.

Az ó-korban számon tartották az emberi alko- tások legkiválóbbjait, melyeket «világcsodák»- nak neveztek s az emberi alkotások közül szám szerint hetet illeltek ezzel a büszke címmel. Ma már sem szeri, sem száma nem volna az ilyen «világcsodák»-nak, melyek pedig e nevet méltán megérdemelnék s a melyek messze felül- haladják a régiek csodálatát felkeltő alkotáso- kat. A Szemiramisz híres függő kertjeihez hasonló terraszokkal ma már minden tengeri fürdő vagy nagyvárosi sétahely díszedik, a rhodusi kolosszus valóságos törpeség a new-yorki kikötő bejáratánál álló Szabadság-szoborhoz képest s a többitől nem is szólva, az egyiptomi

gúlák is inkább ősrégiségükkel és roppant töme- geikkel hatnak, sem mint arányaik nagyszerű- ségével. Hiszen Amerikában már magánházak is jobban megközelítik az eget, mint a fáraók legégbenyúlóbb sírboltja.

De bármily nagyszerű és számos alkotásai van- nak is korunknak, még ezek közt is mindig akad- nak, a melyek a nagyszerű közt is nagyszerű s ma is, midőn már alig csodálkozunk valami- n, bátran nevezhetők világcsodáknak. Ilyen újkori világcsoda pl. a Szibériát átszelő, egyik fontos szakán most befejezett vasútvonal. Ha teljesen kiépül, a mi — tekintve, hogy a műszaki és

PÉTÉRYINÉ MEGYERI KRAUSZ PAULA SÍREMLÉKE DONÁTH GYULÁTÓL.

közbiztonsági szempontból nézve legválságo- sabb rész már elkészült, — tisztán csak idő kérdése: az Atlanti oceántól a Csendes oceánig megszaktítás nélküli vaspálya fog vezetni, meg- nyitva imigy a világkereskedés számára a föld egyik legelzártabb, legismeretlenebb és leg- gazdagabb területét, Szibériát.

Ázsia e legészakibb földterületének sokáig nagyon rossz híre volt Európában. Már maga a «Szibéria» név kimondása jeges borzongást ébresztett az emberekben. Az örök télnek vele tévesen összekötött képzetéhez csatlakozott az a komor elfogódás, melyet az szabadságára és jogaira feltékény nyugat-európaiban az óriási börtönnek képzelt Szibéria támaszt. Pedig mennyire felszínes és téves felfogás ez! A mit

az egész Szibériára ruház át az európai gond- kozás, az csak egy részére illik s még arra sem a képzel mértékben. Hogy ezt megértsük, tudni kell, miszerint tulajdonkép három Szibéria van, azaz az Uralon túl fekvő óriási birodalom három, nagyon különböző jellegű részre oszlik.

Az első az u. n. *Tundra* (lápterület) érdemi meg, habár ismétéljük nem a képzel mértékben, azt a rossz hírnevet, mely az egész Szibériá- ról el van terjedve. Ez egy nyolcz millió kilo- méter hosszúságú és háromszáz-, sőt helyenként nyolczszázézer kilométer szélességű földdarab, melyet éjszakon a Jeges-tenger határol. Egyet- len fa vagy magasabb növény se tenyészik ezen a sivár területen, mely a tavaszi lágyulás és föl- engedés korszakában járatlan mo- osárrá változik, hogy aztán néhány hónap múlva megint a jeges siva- tag képét öltse magára. A második földöv szintén keletről nyugatnak terül el, de már jóval szélesebb mint az előbbi. Ez a *Taiga*, a fás vidék, a melyet napi járó földre terjedő tölgy, hárs, és fenyűerdők borítanak. Végül következik déli Szibéria, mely minden utazót el- ragadó óriási kert. Alig van a földnek nála termékenyebb terü- lete. És ha majd eme roppant földdarab fekete televényének pá- ratlan termőképessége fejlett köz- lekedési eszközökkel értékesíthető lesz, Szibériáról nem mint egy óriási fegyvertelepről, hanem mint Európa éléskamrájáról fog beszélni a világ.

Ezen a területen halad át a kétszázötvenezer kilométer hosszú, most épülő vasútvonal, melynek nem csak az oroszokat érdeklő katonai és politikai jelentősége lesz, hanem az egész Európára, sőt Amerikára kiható gazdasági fontossága is. Megépítése az orosz állam sorsát intézőknek régi ter- ve, de kivitele elé sok akadály gör- dült. Beszélük, hogy mikor Orosz- ország első vasútvonalának, a két fővárost, Szent-Pétervárt és Moszk- vát összekötő vonalnak tervezetét a mérnökök I. Sándornak átnyuj- tották, a csárnak nem tetszvéen, hogy a vasút a közbeeső nagyobb városok gazdasági fellendülése ér- dekében ezeken keresztül s így meglehetősen kanyargó vonalban halad, elővett egy vonalzót s ezzel egy, a két várost összekötő egyenes vonalt húzva, végleg megszabta az építendő vasút irányát. Ez a vonal is része a most épülő s az egész

birodalmat átszelő vasútvonalnak, szeren- csére azonban a szibériai rész tervezetét nem a czári szeszély irányította. Negyven évig tanul- mányoztatta az orosz kormány ennek a vasút- nak a legalkalmasabb kiviteli módját, mely egy Magyarországnál harminczszor nagyobb föld- terület értékesítésére van hivatra. A mérnökök dolga annál nehezebb volt, mivel nem csak az átszelendő terület gazdasági érdekeit, nem csak a legyőzendő természeti nehézségeket, de az orosz vezérkar által kiszabott hadászati föl- tételeket is szem előtt kellett tartaniok.

E vasútvonal igazi érdekessége az Uralon túl kezdődik meg, a hol Európát elhagyja. Az építés mai állása következő. Cheliabinszknál lép a vasút sziléziai területre, hol mint a térképre vetett

MINT GAUTHIER MARGIT.

MINT MAGDA.
DUSE ELEONORA.

MINT KLEOPATRA.

egyetlen pillantás megmutatja, egymás után négy nagy folyamot kellett számára hidat verni. Ez a négy folyó a Tobol, Irtis, Ob és Jeniszej, melyek közül az elsőt Kurgannál, a másodikat Petropavlovsknál, az Obot, melybe e két folyó ömlik Omszknál s végül a Jeniszejt Irkuczknál szegi át. Eddig a városig személyek is közlekedhettek s ezért a személyforgalom számára háromezerkilométernyi vonalrész már meg is nyílt. Az építési munkálatok a vonal további részén serényen folynak.

A szibériai síkság nagy folyóinak áthidalása után a hegyes vidékek nehézségei voltak leküzdendők. Itt a góbi sivatár fensiktől északkeletre terül el Közép-Ázsia egyik legnagyobb tava a *Baikal-tó*, mely a mérnökök elé majdnem leküzdhetetlen akadályokat gördített. A „*Szent Tengere*”, a hogy a benszülöttek hívják, kétszáz kilométer hosszú és nyolcvan kilométer széles, tehát áthidalására különösen mélyrege s a hidalapokra végzetessé válhat alarmlatok miatt gondolni sem lehetett. Ép ily kevéssé látszott megvalósíthatónak a sziklás, szakadékos déli hegységeknek robbantások vagy átfurások által való megkerülése. A két nehézség közül azonban választani kellett s így mégis az átfúrásra szánta el magát a vasútépítés művezetősége. Ma már a Baikalon túli vonal is megvan s ennek az a része, mely a tavat megkerüli az egész vasútvonalnak legnagyobbrészt szakasza. Hogy mást ne említsünk a magyar és osztrák határ mentén húzódó Semmering hágó Európa-szerte híres vasútja a Baikal-tó vidékének átszágatásához képest kisszerű és jelentéktelen alkotás.

Innen kezdve még kétszáz kilométer van hátra, melyen a vasút építése már szintén nagyban folyik. A fő vonalból, mely az Amurtartományt szeli át, itt egy mellék vonal fog elágazni s a mancsu-földet a Csendes-occeán partján fekvő kikötők számára megnyitni.

Ez volna röviden a vasútnak mintegy mű-

szaki leírása. Érdekes az a társadalmi és közgazdasági változás, mely az új forgalmi vonal mentén lassanként létrejön. Száz ezer meg száz ezer földhöz ragadt szegény muzsik (orosz paraszt) életén fog könnyíteni a vasút. A földművelésre nem mindenütt alkalmas terület csak mostohán táplálta eddig a lakosokat; ipari termékek és nyers termények kiesereléséről, szóval kereskedelemről közlekedési utak hiányában szó se lehetett. Ezután azonban nemesek a vasút, de a nagy folyók is forgalmi utakul fognak szolgálni.

Ha a vasút vonalát nézzük, első pillantásra csodálkozunk, hogy a legnagyobb városok Tobolszk, Tomszk, Jeniszejek nem fekszenek a vonal mentén. De csakhamar belátjuk, hogy a fő központok eme látszólagos mellőzése okos megfontolás eredménye. A cél az volt, hogy ép ott hidalják át a folyókat, a hol hajózhatóvá válnék s így belőlük mintegy a fővasútvonallal egyesülő mellékágakat képezzenek. S már ma is előrelátható, hogy ezeken a keresztelési pontokon a jövő században ázsiai Chicagók fognak keletkezni.

Valóban a Szibériát átszelő vasút a művelődés haladását jenti. Egyáltalában nem hasonlít azokhoz a rögtönzött vasutakhoz, melyek tisztán csak a hadászati műveletek elősegítésére vannak hivatva. Ellenkezőleg egész Európában nincs vasútvonal, melyet nagyobb gondal építettek volna. Az Irtisen átvezető híd, mely hat kilométer hosszú s hatalmas oszlopzataival a legnagyobb jégtörőnek is ellenállni képes, minden szakértő szemlélőt bámulatra ragad.

Az egész vonal egy-egy *versztnyi*, azaz 1066 méternyi szakaszokra van felosztva, melyekre egy külön e célra letelepített őrvigyzár fel. Az Ural hegység és Tomszk városa közt körülbelül négyezer ilyen őrv van. Nemesek minden, a bal- és jobb oldali vasútvonalak közötti közlekedést szinte lehetetlenné tevő óvintézkedésről gondoskodtak, de a pálya felügyelete is oly tökéletes, hogy bűnös merénylet elkövetése

alig képzelhető. Különben is a *brodyagak*, a megszabadult fegyverek, kik évtizedekkel ezelőtt Szibéria rémei voltak, ma már csak az emlékeztetben élnek, a minnek bizonyossága, hogy az épülő vasút ellen senki a legkisebb merényletet vagy támadást sem intézte.

Az új vasútnak egyik érdekes sajátossága, hogy minden állomás más látványt nyújt. Nincs kettő, melyeknek épületei egyazon minta után készültek volna. El lehet mondani, hogy az állomás-épületek mind festői, sőt néha művészi hatásúak, a mi arra vall, hogy a mérnökök a vidék vadságát vagy sivárságát a művészi benyomások változatosságával ellensúlyozni igyekeztek. A kocsik, mint európai Oroszországban is, szélesebbek és magasabbak, természetesen tehát a vágányok egymástól való távolsága is nagyobb, mint nálunk. A mozdonyok is nagyobbak Közép-Európában használatos társaiknál s gyakran kettő is halad a wagon-sor élén. Mindez a Szibérián átszáguló vonatoknak valami tiszteletet ébresztő, monumentális jellegű kölcsönöz, a mi még emelni fogja azt a hatást, mit a műveletlen népek közt az első gőzvasút megjelenése úgy is ébreszt. Azoknak viszont, a kik ezekben a mozgó szállodákhoz hasonló kocsikban robognak tova az őket környező kényelem, izlés, pontosság és biztonság közepette, eszükbe se juthat, hogy a művelt Európától ezer meg ezer mérföldnyi távolságra vannak.

A BOEROK MARSEILLAISE-E.

Ama számos család közt, melyet a boerok harcaik közben énekelnek, leglelkesebb s a leghíresebb egy Transzvál szépségét és fiainak hősiességét dicsőró dal, melyet boer (bur) Marseilleisnek lehet nevezni. Nem lévén katonai zenekarok, a boerok dalaikat maguk énekelik, mert egy oly buzgó protestáns és szoltárkedvelő népnél, mint a boer, a dal mintegy lelki szükséglet. Egyházi énekgyűjteményből származónak lehetne vélni ezt az éneket is, üte-

meinek hatalmas lüktetése s dallamának bensőségessége annyira szoltárszerű. A szöveget itt adjuk magyar fordításban:

Ismertek egy maroknyi népet?
Egy szál minden fia hős;
Jogait Istentől nyerte meg
S vértett érték ezernyi őst;
Mégis jármot viselt sokáig
S nyögött rabszolgáskor alatt,
De a mit oly régóta áhít,
Kívívja, s szabad lesz, szabad!
Függetlenség, szent lobogódat
Bontotta ki erős karunk,
Dicsőségünkön zeng a szózat,
Mit vásznáról olvashatunk.
Szent reddinek susogása
Győzelmi dalként elragad.
Szabadok leszünk nem sokára;
Minden búr szabad lesz, szabad!

Ismertek hont, mely párja volna,
Hasonló ahhoz, mely övé?
Munkás verejtékkel lakója
Mily gyakorta öntözgeté!
A természet minden csodája
Halmozódva itt egybegyűl.
Vadja, gyümölcse, gabonája
S érze: kincs, mely ki nem merül.
Zengjük dalunk, hadd verje vissza
Zengését az ekhós csalít.
Ez a föld, mely vértünkét iszssa,
Boldoggá tette fiait.
Meg is védjük minden vetését,
A falvakat, a nyájakat
S elnyerjük harcunk érdembérét,
Hogy szabad lesz a búr, szabad!

Ismertek-e országot, a mely
Igazságot jobban becsül
S mely, bár győngy, a brit hatalmat
Meg tudta törni emberül?
Az átkos brit megint tömérdek
Fegyveres népet hoz reánk,
Ellenséges hadakkal támad
Mindenfélől, édes hazánk.
De hadd jöjjön, mi készen várjuk,
Transzváliak, ne féljete!
Halál vár itten ő reájuk,
Szép és szent a ti ügyetek.
Velünk az Isten. Véd bennünket,
Golyóinknak ő ad irányt.
Az Úr nem hagyja el ügyünket,
Az Úr, az Úr vigyáz reánk!

VIRÁGOS KERT A HÁZTETŐN.

A nagyvárosokban, a hol minden talpalattnyi tért el szokott foglalni az építkezés, gyakran fogja el az embert a vágy egy kis szabad levegő, kék ég, egy pár fa, vagy néhány szál virág után. A közkertek rendszerint túlságos népesek szoktak lenni, arra meg, hogy benn a városban magának is legyen kertje, még a gazdagoknak se mindegyiknek telik. Ezért tesz a nagyvárosi ember, ha ideje és pénze engedi, akkora kirándulásokat, hogy vidéki szemmel mérve utazásnak is beillenek. Ezért vásárol, ha pénze van rá, virágot a boltban, hogy asztalát ékesítse, élénkítse vele. És ennek a vágnak, az ember veleszületett, a természet után való vágyódásának az eredménye az a sikerrel kecsegtető kezdeményezés, mely egy Tabary nevű párisi embertől indult ki: virágos kertté varázsolni a házak födelét.

Tabary úr eredetileg kőfaragó iparos volt s ornamentális faragványokat készített a házak díszítésére. E munkájával csinos vagyona tett szert és nyugalomba vonult. Nagyból utazásoskatonáknak tett Algírban és Kelet-Ázsiában, a hol nagyon megtetszettek neki a különféle virággal díszített terraszok. Innen merítette érdekes eszméjét.

Visszatérve Párisba, telkeket vett és két hatemeletes házat épített rajtuk. A házakat nem a szokásos módon tetőzte be, hanem teljesen lapos tetőt készített, erre földet rakott és beültette mindenféle virággal. A magas fekvésű kerteket csodálkozva és gyönyörködve nézték az utcazi járókelők.

Az újszerű kertekbe liftek vezetnek föl, melyek egy üveges, fődött pavilonban végződnek. E pavilonból kilép az ember a háztetőre, a hol lépcsőzetesen három terrasz emelkedik, vas-főlárral összekötve egymással. E terraszok magassága egy-egy hetedik, nyolcadik, illetőleg kilencedik emeletnek felel meg. A legmagasabbik, a mely magának az üveges pavilonnak

BÁRÓ PERÉNYI ZSIGMOND SÍRJA A KEREPESI-ÚTI
TEMETŐBEN.OSÁNYI LÁSZLÓ SIREMLÉKE A KEREPESI-ÚTI
TEMETŐBEN.

tetején áll, 32 méter magasságban van a föld színe fölött.

Ebben a földfölötti tündérkertben a legkülönbözőbb virágok nyílnak, még a ház kéményeit is befutotta mindenféle kúszó növény. Gyümölcsfák is nyílnak és teremnek benne, sorba állítva a kerítés mellett. Az idei tavasszal már pompás cseresznyével kedveskedett a háziúr vendégeinek, melyek itt, a háztetőn teremtek. A gyeptájak között utak vezetnek, melyeknek széle magnóliával, tulipánnal, fuksiával s más egyéb kedves virággal van izléses összeállításban beültetve. A gyeptájak itt is, ott is rózsabokrok emelkednek a virágoknak minden képzelhető fajtájával együtt. Különösen a chrysanthemum, mai napság az ősz legkedveltebb virága, tenyészik itt szépen és csodálatosképp három-négy hónappal hamarabb kezd virágzni, mint egyebütt. Ha még hozzáveszünk a kilátást Párisra s az utcáknak a néző lába alatt szibongó életére, valóban nem mindennapi látványosság az ilyen kert.

Pedig alappában nem is olyan boszorkányság egy ilyen kert berendezése. Tabary úrnak az Avenue de Suffren-en levő házában a három terrasz felülete összesen 400 négyzetméter. A föld mindenütt 50 centiméter vastagon áll a tetőn s így összesen 90 köbméter földet kell fölszállítani. Ezt a földmennyiséget közvetlenül a legfelső emelet mennyezeté tartja, melyet e célból valamivel erősebb vasgerendákkal és a falba illesztett vastartókkal kellett ellátni.

Mindent összevéve a kert sulya nem nagyobb, mint a rendes telőszerkezeté s a ház szilárdságát és biztonságát cseppet sem veszélyezteti.

Némi nehézséget okozott annak megakadályozása, hogy a víz át ne szívárojon a hatodik emeleti lakásba. Ezt a problémát is sikerült megoldani a következőképen:

A mennyezet fölé egy cement-réteget raknak, erre egy finom homokréteget, erre megint egy jó vastag, kátránnyal beitatott itatóspapíroszerű anyagot helyeznek. Egy második homokréteg, e föltt meg még egy cement-réteg teljesen vízhatlanná teszi a mennyezetet. Az utakat deszkapallóra szőtt kavicsból csinálják. A kert felülete e mellett kissé lejtős is, úgy hogy az esővíz könnyen lefolyik a levezető csatornába. Az első ilyen függő kert sikerén fölbuzdúlva, Tabary úr egy másik házában tetején is csinált kertet, még pedig jóval nagyobb. Ennek területe 530 négyzetméter s a rajta levő termőföld mennyisége 130 köbméter. Ez az épület Páris közepében, a Valois-utczában van s zöldelő, tarka színeiben pompázó födele bájosan élénkíti a házsorok egyhangúságát.

Az elmés kezdeményt Párisban, a hol az újításnak, ha izléssel párosul, nagy kelete van, hamarosan fölkapták. Több újon épült házon rendeztek be ilyen kertet s az első nyilvános épület, a melynek tetején virág nyílik és gyümölcs ér, az új Automobil-klub épülete.

Mindenki szívesen látja az ilyen újítást, a mely kellemes látványt nyújt, a ház lakóinak sok élvezetet szerez s aránylag nem is olyan drága.

SEBÉSZETI GYÓGYÍTÁSOK ÁLLATOKON.

A sebészet rendkívüli haladásának áldásait ma már nemcsak az emberek élvezik, hanem mindinkább terjedő arányokban az állatok is, az oroszántól le a patkányig. Egyes állatok drágasága s még több esetben gazdájuk veszedelme okozza, hogy czélszerű orvoslással igyekeznek őket életben tartani, vagy használhatóságukat meghosszabbítani.

Az oroszánoknál a sebészet munkája természetesen nagy nehézségekkel jár. Rendesen eledelemből meggyitett moriummal és atropinnal kábítják el őket, aztán megkötözve teszik föl a boncoló-asztalra, hogy eltört lábaikat bekötözék, vagy fájó fogaikat kihúzzák. De volt már rá eset, hogy e nagy állatok egész türelemmel állották ki a műtetet. A párisi állatkert egyik nagy elefántjának odvas fogát igen kényelmesen lehetett kitisztítani és plombirozni; az állat nyugodtan tűrte az eljárást, sőt láthatólag hálát tanúsított orvosa iránt. Hasonlóképp tapasztalták azt is, hogy egy oroszán az orvosát, a ki két fájó fogát kihúzta, hónapokon át kedvelte, s mindenkor hozzá dörgölődött és szerette, ha megsimogatta.

A gyógyítás módja sokszor csaknem komikus. Angliában papaszemet illesztettek egy rövidlábú kutya szemére, teheneknek mesterséges lábat készítettek, egy farkasnak saját maga által elragott nyelvével összevarrták, egy macskának gyomrából kivették az elnyelt gorgonyt. London egyik híres sebészehez egyszer egy fiú egy fehér patkányt vitt, melynek farkát az egérfogó eltörte. Az orvos meggyógyította az állatot, s mosolygva fogadta el a gyermek pennyjét, mint honoráriumot.

Leggyakrabban a kutya lábat tapasztalták, hogy háladátsok orvosaik iránt. Birminghamban egyszer a kórház kapusához oda ment egy fekete göndör-setter kutya s nyöszörögve nyújtotta felé törött lábát. Az előhívott orvosok bekötötték a sebet s az állat nyugodtan tűrte az elbánást, mikor pedig meggyógyult, bizonynyal hálából, a kórház állandó kutájává lett.

A KUKORICZATÖRÉS.

Sok baj van a kukoriczával is, míg megéri, míg a padlásra vagy göréba kerülhet.

Alig vetik el, rögtön nagy mozgalom támad a környék varjai seregében s örvendő káro-gással csapatoként ellepik a kukoricza-földet. S arra való az a hosszú, hegyes esőrök, hogy ügyesen kivágják vele az elvetett szemet, egyiket a másik után. Különösen könnyen megy pedig a káro-gó vendégek dolga, ha géppel sorba vetették a kukoriczát, mert a ravasz var-

júnak van annyi mezőgazdasági tudománya, hogy jól megismeri a vetősaruk vágása nyomát; ezen a kis barázdáskán szépen sort vesznek s egymás után nagy gyorsasággal szegegetik ki a szemeket. A csósz ugyan lármáz, hogy «Varju te, varju te!» néha el is süti rozsdás mardályát, de mindegyik a varju nem sokat hederít. Mérges károgaással felkavarodik ugyan ha a csósz közel jön, de csakhamar megint letelepedik a föld másik végén. Ha aztán a csósznek sikerül egyet-kettőt megfogni a vastórral, akkor végre elmaradnak a varjak s legfeljebb panaszos károgaással keringenek még a megszokott terített asztal felett, de nem szállnak le, hanem biztosabb vetésre vonulnak.

A kukorica azonban koránsem menekült meg a veszedelemtől. A varjak helyett csakhamar másféle vendégek jelentkeznek. Ezek az ürgek, melyek épen csak azt várják, hogy a kukorica felüsse kis, hegyes csirját a földből, mindjárt átköltöznek arokiparti lyukaikból a kukoricásba, ott aztán lesz dinom-dánom. Míg a mag ki nem kelt, addig nem igen bántja az

természetű lovi tévednek bele a táblába s tesznek iszonyú rombolást.

Aztán maga a bús csósz is azzal tartván, hogy: «Ki mit őríz, abból él» — bizony megsütöget éjjelenként egy pár csövecskét s ezzel enyhíti a gyerekek, kutyák s lovak pusztításai miatt érzett keserű bánatát.

Ha meg érni kezd a kukorica, akkor a seregyékek látogatják meg, társulva a varjak seregyével, melyek rég elfelejtették már a tavaszi veszedelmet.

Ilyen sok viszontagság között érik meg a kukorica, midőn a törés ideje elérkezik.

A buzgó csósz szívéből mázsás kő esik le, a mint a szedők korán reggel kiérkeznek s hozzáfognak a munkához.

Csak hogy már úgy kukoricázórs táján hűvöseket szoktak lenni a reggelek, legelőbb is tüzet raknak hát a tábla szélébe s a szedő lányok, asszonyok, a mint kiérnek a sor végére, egy-egy kicsit oda kuporodnak a pislogó tűz mellé s merengetik gémberedett ujjait. Leg-

sz! azzal kiveri a pipáját, s nagy lassan odóbb ballag a barázdán, a másik csapat szedőhöz azoknak beszéli el, hogy hány ürget fogott a nyáron.

Apránként aztán letördelik a kukoricát, estére be is takarítják szépen. Vigan dalolászva elszédnek a szedők, a csósz kikapja holdjától a maga egy-egy vékáját, engedelmet kér a gazdától: «ha talán hibáztott volna» s összeszedve őcska motyóját, haza felé ballag a faluba.

Pusztán, elhagyatva marad a letarolt kukoricza-tábla, száraz leveleit búsan zörgeti a csöpös esteli szellő. Sz. B.

EGYVELEG.

* Legmesszebbre látható a világító tornyok között jelenleg a Sandy Hooktól délre New-York kikötője mellett felállított világító torony fénye. Tiszta időben már 80 kilométer távolságból látható. Lencséinek átmérője 2 $\frac{1}{2}$ méter. A Finisterre-fokon most épülő torony fénye azonban még erősebb lesz, különösen éjjel.

KUKORICAZÓRS.

Neogrady Antal rajza

ürge, mert restelli keresgetni; nem olyan okos mint a varju, hogy könnyen rátalálna, hanem a mint a kibúvó csira megmutatja, hogy hol a mag: akkor bezzeg van aztán szüret! Egyiket a másik után assák ki ezek a torkos, kopasz kis állatok, nagy keserére a csósznek, a kit a gazda naponként ócsaról, hogy hijába szedi a rengeteg nagy bért, mégis mind kihánytatja már a vetést az ürgevel!

A csósz aztán elkéserecsében, egész nap fonja a lószőr-burkot, rakja ki a csapdákat s meg is fog néhány kis pusztítót, de hiába: egy helyett jön kettő.

E közben a kukorica — a mi megmarad — hatalmas növekedésnek indulván, a mag is elveszté kellemes édes ízét s tovább nem kell az ürgeknél.

Ezután nyugodalmatlan napok következnek a csószra, a kukorica is békén növekedhetik, ha ugyan eső jár rá.

De hát ez a békés állapot sem állandó. Csak addig, míg a csövek zsendülni kezdenek.

Nosza, még csak akkor zúdul neki a veszedelem minden felől.

Legelőbb a majorbéli béres-gyerekek fedezik fel, hol immár lehet süttögetni az új kukoricát, aztán a tanyai kutyák éheznek egy-egy kis gyenge csemegére, majd a szomszéd bitangoló

alább az idő is jobban telik így, úgysem látja a gazda, oda jár most valamire másfelé.

Az egyik szedő, Julis azonban nagyon érzékeny szívű, eszébe jut, hogy hiszen van még olyan kései, éretlen cső elég a táblában; megsajnálja, hogy hátha ez a gyengeség is fázik? Mindjárt keres is egynehányat s oda viszi a tűzhöz, megsütni. Mire gazduram elővetődik már akkorára csak a csutkjája marad.

No, de aztán a gazda is elővetődik s neki indul a munka javában, egymás után szaporodnak a cső-halmok, telik a zsák hogy jobban sem kell, a csósz pedig dicsőkedve mondja, hogy: lám, milyen jól megőrizte, hijja sínes. De nem is vitt ő tőle el sem ürge, sem varjú, sem egyéb egy szemet sem. Nem ugyan ő tőle, sem egyé a mit ő őríz, az aztán meg van őrízve!

Mintha nem is tudná, hogy mit nevetnek az asszonyok a nagy dicsőkedésre, sőt még a csin-talan Julis beszédét is hallatanná teszi, a ki azt kérdi tőle:

— Azt mondják, István bátyám, hogy kár a kukoricát őríznetni, mert ha nem őrzenék, úgy csak az ürge, meg varjú hordaná, így meg a csósz is pusztítja.

Ilyesmire már igaz lelkű, ártatlan csósznek nem is méltó felelni. De nem is cselekszi, csak magában morog, hogy: «Hosszú haj, rövid

* Az amerikai «Erie-telefon-részvénytársulat», melynek jelenleg 92 ezer előfizetője van, egy telefon-továbbító gép, valamint egy négyszeres telefon feltalálójának egy millió dollár jutalmát ígér.

* A minap elhalt Vanderbilt Kornél, kinek vagyonát másfél milliárdra becsülik, még életében kiszámította, hogy két felesége egyenként átlag ötven millió dollárjába került, holott egyik sem vitt a házához egy fillért sem.

* Az új zealandi parlament, minthogy ott a nők is választók és választhatók, a választások ideje alatt minden vasúti vonatra érvényes szabadjegyeket adtak a nőknek.

* Japánban a gyárak, különösen a szövőgyárak oly annyira elszaporodtak, hogy a munkásokat való-sággal mindennemű kedvezményekkel csalogatják, sőt ügynököket fizetnek munkások szerzése végett. A versenyzés rövid idő alatt oly nagy lesz, hogy a gyárak folytonosan perlekednek egymással a munkások miatt s némelyik titkos rendőroket tart, hogy a versenytársa által «ellopott» munkásokat kikutassa.

* Az orosz császár udvarában jelenleg 98 külön-féle tiszt szolgál, köztük 19 tagja a csári családnak s 15 tengerész.

* Peking sajátjai közé tartozik, hogy a házak tetőit az uralkodó család színe szerint sárga téglákkal fedik be.

LAHNER GYÖRGY EMLÉKOSZLOPA NECZPAÁLON.

Szép, kegyeletes ünnepély folyt le október 6-ikán a turóczi megyei Neczpaál községben, midőn a megye közönsége által Lahner György tábornoknak, az aradi tizenhárom vértanú egyikeként szülőháza helyén felállított emlékoszlopot leleplezték.

Az emlékoszlop magas obeliszk, a melyet Lahner tábornok bronz domborművére arezképe díszít. Fölírata a következő: «Az itt állott házban született Lahner György magyar nemzeti tábornok, 1795. évi október hó 22-ikén. Meghalt a hazáért Aradon, 1849. évi október hó 6-án. — Emelte Turóczi vármegye közönsége 1899 október 6-ikán. Buzduljunk a múltakon: Élni és halni a magyar hazáért!»

Lahner György szülőhelyeül a köztudat Besztercebányát említi, mely város közönsége emléktáblával akarta megjelölni a vértanú szülőházát. Pontosabb kutatások által azonban kintűnt, hogy a turóczi megyei Neczpaál 1795 október 22-ikén — tehát nem október 6-án — született, hol nagyatyja, Lacsny ág. evangélikus lelkész lakott. Lacsny, lányának a Lahner atyjával való egybekelését — ki akkoriban Kőrömcz-bányán hivatalnokoskodott — ellenezte, mert nem tudott megbarátkozni azzal, hogy egy evangélikus pap leánya más vallású (róm. kath.) férfinél menjen nőül. A házasság azonban mégis megtörtént, de Lacsny soha sem bocsátott meg leányának. Ezért, midőn a leány anyja hívására és látogatására el-elmént Neczpaálra, nem szállott az apai házhoz, hanem egy ismerősének a házához, a hol György fia is született. Ma már ez a ház nincs meg. Helye Justh György főispán gyönyörű parkjában terül el, ki a legnagyobb készséggel vállalta magára az emlékoszlop gondozását.

Lahner, mint katona 1816-ban kezdte meg pályáját. A szabadságharc Kassán érte, hol zászlóaljparancsnok volt. Berchtold tábornokkal együtt 1848-ban az alvidékre került, s résztvett a szerbek elleni harcokban. A honvédelmi bizottság okt. 5-ikén főfelügyelői minőségben a hadfelszerelés élére hívta meg. S Lahner ezen kényes, az akkori viszonyok közt oly nehezen teljesíthető kötelességekkel járó tisztét rendkívül buzgósággal és sikeresen viselte. Midőn a kormány a fővárosból menekülni volt kénytelen, Lahner az egész fegyvergyárat a legapróbb részletekig bűmulatos ügyességgel szállította át Nagyváradra, majd ismét Szegedre. A kormány önfeláldozó munkássága elismerésül ezredesi, majd tábornoki rangra emelte. Maga Kossuth is a legnagyobb dicséret hangján emlékezik meg róla. A világi fegyverletétel után az aradi várba került s mint tudva van, vértanúhalált szenvedett. Holt teteme Damjanicséval együtt a Károlyi Tibor gróf mácsai parkjában nyugszik.

A Neczpaálon emelt emlékoszlop leleplezése napján az idő hideg, esős volt, de az legkevésbé se csökkentette a délután két órára kitűzött leleplezés iránti érdeklődést. A megyéből nagy számú hazafias érzelmű közönség sereglett össze az ünnepély helyére, Neczpaálra, mely a turóczi medence egyik kies mellék völgyében, a Nagy-Fátra aljában, a megye székhelyétől — Turóczi-Szent-Mártontól — egy órányira fekszik.

Az ünnepélyt a turóczi-szent-mártoni m. kir. felső kereskedelmi iskola hallgatóinak énekzara a Himnusz éneklésével nyitotta meg. Koszovukát helyezték el az emlékoszlopra Turóczi megye közönsége, a turóczi magyar kaszinó, a turóczi-szent-mártoni m. kir. felső kereskedelmi iskola tanári kara és hallgatói, a kőrömcz-bányai m. kir. főreáliskola tanári kara és ifjusága, a znyóváraljai állami tanítóképző-intézet tanári kara és növendékei. Ezután Zorkóczy Tivadar főszolgabíró fejtegette szép beszédében, hogy ki volt Lahner, kik voltak a vértanúk. Erre Klímó pribóczy ág. evang. lelkész hasonló tartalmú beszédet mondott tőle. Az emlékoszlop megállítása után, mit Komora róm. kath. plebánus végzett, a dalárda a Szózatot énekelte el. Az ünnepélyt, mely minden részletben szépen sikerült, Beniczky Kálmán alispán zárta be lendületes, s hazafias érzéstől áthatott beszédével, melyet Justh György főispánhoz, mint házigazdához intézett, kérve őt az emlékoszlop megőrzésére és gondozására.

Felcs István.

LAHNER GYÖRGY 1848/49-IKI HONVÉDTÁBORNAK EMLÉKOSZLOPÁNAK FÖLAVATÓ-ÜNNEPÉLYE NECZPAÁLON.

FOKVÁROS ÉS VIDÉKE.

Angolország délafrikai gyarmatbirtokainak kormányzósági székhelye a több mint 100,000 lakosú Fokváros, mely Dél-Afrikában legnagyobb és legműveltebb város, környéke pedig a legérdekesebbek egyike a földnek egész déli féltekéjén. Fokváros, mint köztudomású, Afrika déli csücskának egyik legdélibb hegyfokán fekszik. Innen van a neve is. E hegyfok táján három tenger érintkezik: az Atlanti óceán, az Indiai tenger és a Déli jéges tenger. Hajdan az európai hajók egészen ideig voltak kénytelenek lekerülni s a fok (Jóremény-foka) alatt elhaladni, ha Indiába akartak menni. E roppant hosszú útát csak a szuezi csatorna megnyitása óta kerülni lehet el a hajóknak.

Világtörténelmi esemény volt, midőn Diaz Bertalan Afrikának e végpontját először meglátta, s még inkább, midőn Vasco de Gama meg is kerülte és aztán tovább folytatva útját Kelet-Indiába eljutott. Diaz ott jártakor épen hosszas nagy vihar dűlvén s tájon, ő Afrika e csücskét Viharok fokának, Vasco ellenben szerencsés továbbhaladása öröme Jóremény-fokának nevezte el. S mindkettőnek igaza volt, mert a régebbi időkben csakugyan áldás, vagy átok volt az utazókra nézve az ide érkezés a szerint, a mint az időjárás kedvező, vagy kedvezőtlen volt. A hajók és hajózás tökéletesedése óta azonban itt sem veszélyesebb többé az utazás, mint egyebütt a tengeren. A fokot ma általában Jóremény-foka néven ismerik és emlegetik világszerte.

A ki Fokvárosba érkezik, ott olyan világot és életet talál, mint akár Európában; pedig még 1652-ben csak egy kis erőd állt a mai nagy város helyén, s a magas partnak a tengerbe hanyatló meredek sziklái egyike alatt egy egyszerű levlészekrénny volt az egyedüli eszköz, mely az Európából oda került gyér lakosságot a művelt-világól összeköttetésben tartotta.

Fokváros fekvése és vidéke festői s a tengeren bármely irányból érkezőre nézve igen megkapó. Száraz felőli környezete azonban sokkal szebb télen, mint nyáron. A déli féltekén fekvő, az évszakok járása épen ellenkező; mint mi nálunk. Az enyhe tél májusától októberig tart s rendkívül esős, minek következtében a vidék állandóan pompás zöld mezben diszlik; nyáron ellenben, mely a mi télünkkel esik egy időre, oly nagy a hőség és szárazság, hogy csaknem kihal a növényzet; a sík, a völgyek, sőt a

hegyek is aszályos, barnás sárga színben tikkadoznak. A tájak képe valósággal szomorú és lehangoló. A tengerparton amfiteátrumként elhelyezkedett város képe télen-nyáron egyiránt elragadó. Szép ház-sorai mögött csekély távolban a 1000 méter magasságú s terjedelmes lapos hátú Tábla-hegy, Dél-Afrikának egyik legjellemzőbb alakú és alkatú hegye magaslik csaknem függőleges oldalú sziklafalaival. Oldala, teteje mintha mesterségesen volna laposra szelve. A ki egyszer látta, soha el nem felejtí e nagy hegy sajátos képét. A város másik oldalán túl a szintén sajátos csúcsú Oroszlán-hegy emelkedik pompás növényzettel borítva, melyet a természetbúvárok a föld minden tájáról nagy számmal látogatnak s tanulmányoznak. E szép hegy alján festői villákban gazdag nyaraló-telepek vannak mindenfelé, kedvelt mulató helyei a fokvárosiaknak s az erre kedvtelésből utazóknak.

A képen, melyet erről a távoli érdekes vidékről mutatunk be olvasóinknak, egy nyolcezas fogatú falusi szekeret látni, melyet a délafrikai gyarmatokban igen sokfelé használnak, de kivált a boerok Transzvalban, az ilyen vasúti vonal hosszúságú szekerek igazi hazájában. Fokvárosban és környékén már sokkal ritkább az ilyen száraz birkák; ott az előhaladottabb műveltség és kényelemszeretet a könnyebb és csinosabb szekérfélekét kedveli még a mezeti használatban is.

TRANSZVÁLBÓL.

Krüger Pálnak, Transzvál híres elnökének családi élete nagyon egyszerű; csendes megelégedésben éldegel szerettei körében, mikor ugyan erre neki a közügyek időt engednek.

A hetvennégy éves öreg úrral egyszerűségben, a pátriárkhális életmóddal való ragaszkodásban, tökéletesen megegyezik élete párja: Krügerné asszony, a ki férjénél csak kevés fiatalabb, de azért igen jó erőben van s oly élénk, tevékeny és munkás, hogy senki se gondolná ilyen időseknek.

Valódi mintaképe a boer nőknek, kik istenfélő, gondos, szorgalmas családanyák, házi-asszonyok, de a mellett határozottak, bátrak s szűkség esetén még a fegyverrel is derekasan tudnak bánni, a mint már ezt a szeressen törzsek támadásai alkalmával nem egyszer bebizonyították.

TÁJKÉP FOKVÁROS KÖRNYÉKÉRŐL.

Krügerné második neje férjének, ki első feleségével csak kilenc hónapig élt.

A Krüger-párnak tizenhat gyermeke volt, kik közül tizenegy most is életben van, még pedig hat fiú és öt leány.

A család tagjai mindig korán kelnek s hat óra még nincs, midőn a szülők, gyermekek és cselédség már az isteni tiszteletra mennek. Ezután következik a reggeli, melyet a család a ház verandáján költ el.

Ha a volksraad (nemzetgyűlés) összeül, akkor az öreg elnök már fél hétkor hivatalos szobájába vonul, hol az ülés megnyitására különféle hivatalos dolgait intézi. Máskor pedig tovább marad családjá körében s csak kilenc órákor vonul dolgozó szobájába. Délután négy és öt óra közt ismét szünetet tart s ekkor fogadja a látogatókat, vagy pedig családjá körében pipázgat. Esti kilenc órákor aztán az egész család nyugalomra tér.

A mily egyszerű az elnök, olyan a hollandi eredetű lakosság is, melyet általában «boer» (paraszt) név alatt ismernek. A boer lakása és életmódja olyanféle, mint a milyen régebben a mi alföldi tanyás gazdáinké volt. Legtöbbnyire minden család külön tanyán lakik oly helyeken, hol egy kis víz található; de sokszor az egész rokonság, több család, egy fedél alatt is közös háztartásban él. Házuk körül épül s mindenkin kettős veranda van, de ezeknek, s igen gyakran maguknak a szobáknak is csak puszta föld a padlójuk. A melléképületek többnyire vályogból, vagy terméskövekből vannak. Kerítés és kert alig van; az udvar egy tisztas hely, a hol a házi állatok tanyáznak, melyek között az öszvérek és ökrök a legelső rendűek. Kutya sok van. A nagyobb állatok nemcsak karámokban, hanem valóságos istállóban élnek, vagy inkább éjszakáznak, mivel egész nap kinn vannak a mezőn a család fiatalabb férfitagjainak őrzete alatt. Minden egyes tanyán lehet találni régi családi képeket, egy kis harmoniumot vagy más hangszert és mindenképpel a bibliát, melyet szorgalmasan olvasgatnak. Földműveléssel kevésbé foglalkoznak; a legnagyobb rész csak tengerit természet, abból készíti kenyereit is. De e mellett igen sok húst fogyasztanak s théát vagy kávét gyakran isznak, a mint hogy nagyon sok közöttük a nagy evő. Széles italoktól általában tartózkodnak még a városokban lakó boerok is, de a sört csekély mennyiségben szeretik. Az étkezés rendszeren közösen történik s a családok, vagy megbízott gondot fordítanak a tisztaságra. Fürdőjük ritkán van, s gyakori dolog, hogy lefekvéskor nem vetkeznek le. Szeretik a társasjátékokat és az erőtutványokat. Nagyon vendégszeretőek,

de aránylag keveset beszélnek s mindent higgadtan végeznek el. A vagyonosabb boer alig különbözik többi társaitól. Az ismerősök szívesen beszélgetnek egymással a verandán órák hosszúságig, miáltal a pipát jóformán sohasem teszik le. Beszélgetésük tárgya mostanában természetesen főképp a háború és az angolok, kiket a boer már gyermekkorá óta gyűlöl.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Mai számunk Regénytárában Mikszáth Kálmán «A főispán vendégei» című hosszabb elbeszélését kezdjük meg, melyhez Goró Lajos készített több illusztrációt.

Dáma, történeti körkép, írta Baksay Sándor. Kiadta a Franklin-Társulat Kimmach László eredeti rajzaival. A kitűnő író, ki a magyarság életének és gondolkodásának oly mesteri festője, ebben a művében egy szomorú történeti korszakba, a mohácsi vész idejébe vezeti az olvasót. A szerző nem nevezi könyvét sem regénynek, sem korrajznak, hanem történeti körképnek, melynek háttere a nemzetgyűlés pusztulása, előtérben pedig két gyermek- ifjú megható története játszódik le. Drámailag festi azt a végzetes pártoskodást, mely a részt előidézte, a főurak egyenetlenkedését, az ifjú Lajos király gyenge voltát és magának az ütközetnek plasztikus képet adja. Itt már a regényről a szindus fantáziáját a történeti kritika szabályozza. A «Dáma» voltaképp a Móré Filep pécsi püspök két apródjáról: Dámáról meg Filkóról regél, ama zamatos, tősgyökeres magyarsággal, a mely Baksay műveit jellemzi. A legjobb történeti korrajzaink közül való e könyv, mely minden ízében eredeti, tősgyökeres magyar alkotás, egy kitűnő magyar írónak nagy gondallal és szeretettel megírt munkája. A «Dáma», mely először a «Vasárnapi Ujság» Regénytárában jelent meg, Kimmach Lászlónak historiai tanulmányokon alapuló és művészi gondallal kivitt rajzaival van illusztrálva. A Franklin-társulat szép kiállításban adja most külön kötetben ki. Ára 1 frt 60 kr.

Kadocsa Ákos, regény, írta Vértési Arnold, kiadta a Franklin-Társulat. Az érdemes író, ki minden művében a magyar társaséletből, főképp a középosztály köréből keresi alakjait és tárgyait, új regényében a pusztuló gentryhez fordul, annak egyik alakja Kadocsa Ákos. A büszke főúr egyetlen fia megszereti a falusi doktor szépséges leányát, de szenvedélye végzetes lesz családijára is, magára is. Ennek a szenvedélynek érdekes lélektani képe vonul el előttünk, tarkázva a vidéki úri osztály egynehány jól rajzolt alakjával. Ezt a regényt is a «Vasárnapi Ujság» közölte először, Neogrady Antal sikerült

illusztrációival. A képekkel együtt adta ki könyvében a Franklin-Társulat, s ára 1 frt.

Madách Imre élete és költészete, írta Palágyi Menyhért. Ezzel a címmel jelent meg egy 440 lapra terjedő könyv, mely eredeti és új adatok alapján állítja elénk az «Ember tragédiája» költőjének rendkívül vonzó személyét és költészetét, de nem külön-külön, egymás mellé állítva, hanem egygyé olvasztva, mintegy bizonyításul annak, hogy Madáchban az ember és a költészet egy, szinte külön választhatatlan.

A mű öt fejezetből áll, melyek során mindenre kiterjedő figyelemmel végig kíséri az élet-iró Madáchot egész folyamán s a rá 1 pályáján. Ez öt fejezethez, hatodikul bő irattartással függelékül részint Madáchra vonatkozó okiratokból, részint eddig kiadatlan levelezéseiből. Palágyi beható vizsgálódással fejtegeti és méltatja Madáchot mint drámaíró, mint bölcseletet és mint mély érzelű lírikust. Fejtegeti, hogy fő művében nemcsak az emberiség, hanem a saját drámáját is megírta. Madách lángszékének legjellemzőbb bizonyítéka, hogy saját és nemzete sorsa, meg a világtörténet között megtalálja az összekötő kapcsot, s innen van, hogy midőn a saját élete és szíve történetét írja, azt érzetileg olvasójával, mintha az egész emberi nem világtörténeti sorsát tárná föl. Ennek titka pedig abban van, hogy Madách az emberiséget történetileg egységesnek fogja föl és a történelem változatos folyamán keresztül a változatlan embert szemlélteti. Palágyinak ez érdekes munkájából már megjelenése előtt jóval lapunk is közölt hosszabb önálló részületeket. Ezekre is utalva hívjuk föl a magyar költészet barátainak figyelmét e munkára, melyhez több kép is van mellékelve. A csinos kiállítású kötetet az Athenaeum adta ki, s ára 3 frt 50 kr.

Úgyes-bajos ember könyve, írta K. Nagy Sándor. Utbaigazítás a mindennapi életben előforduló törvényekben és rendeletekben való eligazodásra. Nagy szükségét pótolja ez a most megjelent munka, melyben lapozva, mindenki csakhamar megtalálja, hogy valamely ügyében-bajában, kihez, hová kell fordulni. Egyszersmind pedig minden esetben hivatkozás van az illető törvény, vagy rendelet számára, hogy arra az érdeklődő könnyen rátalálhasson. A hasznos munka a Franklin-Társulat kiadásában jelent meg s ára 50 krajczár.

Történelmi könyvtár. A történelem népszerűsítésének eszköze a Franklin-Társulat Történelmi Könyvtára. Felöleli a hazai történet és a világtörténet gazdag kincsét, megvilágítva kimagaslóbb alakjait és eseményeit. Most ismét két füzet jelent meg belőle, képekkel. Mind a kettő Gaal Mózes-től való, a magyar ifjúság szívesen olvasott írójától. Az egyikben Petőfi Sándor életét beszéli mindenkinél érthető és élvezhető módon; a másikban Cortez Fernando hódító útját Mexikóba, az ujkori történelem e nevezetes eseményét. Mindkét füzetben számos kép is van. A Történelmi Könyvtár egy-egy füzetét 40 kr-ért minden könyvkereskedésben kapható.

Duse Eleonora vendégszerelése. A népszínházban október 26-án kezdte meg vendégszerelését a legnagyobb művésznők egyike, Duse Eleonora. A «Kaméliás hölgy» választotta első fellépését, melyet pár nappal ezelőtt Sarah Bernhardtól kétszer is látott a fővárosi közönség. Kedvelt szerepe a drámai színésznőknek, mert hamis helyzetei, igazságtalanságai, és érzékössége nagy szabadságot engednek. A két művésznő azonban oly különböző, hogy össze sem hasonlítható egészen eltérő egyéniségek. A francia Sarah Bernhardt a legkisebb mozdulatot is kiszámítja, a hang minden suttogását és kitérését kihasználja, s a játék minden mozzanatát előre kipróbált, megállapított. Az olasz Duse csodálatosan egyszerű, a finom, gazdag és érzelmes lélek mély tartalmával, mely minden mozdulatában, arczának minden vonásában nyilvánkozik. A művésznő egy évtized óta jár már sokaton és hódít. A «Kaméliás hölgy»-ben most sokan azt vették észre, hogy már fáradni is kezd. De az is bizonyos, hogy Dumasnak ezt a drámáját elnyújták már s nagy művésznőknek is jókora feladat a felvillanyozása. Duse játéka fényes most is, az érzések igazságát és a lélek háborgását oly egyszerűséggel talán senki sem tudja kifejezni. A melegség azonban most nem hatotta át, s a közönség nem is ragadta el annyira — kivált a darab első felében — mint pár évvel ezelőtt.

Nemzeti Színház. Október 20-án egy német dráma bemutatásának volt a Nemzeti Színházban. Voss Rikhard «Szegény Mária» öt felvonásos színműve ez, Timár Szaniszló fordításában. Különöségeiből, rendkívüliségeiből, túlzásokból álló darab, mely valószínűtlenségeken alapszik, és szabadon áradoz benne a nagy páthoz, féltelenkedésnek a kitérésnek, és ellenőrzés nélkül cselekszik mindenki valami szokatlan. Az újabb drámáknak leghatásosabb jeleneteiből és szerepeiből találunk

részleteket, a nélkül, hogy valóban összefüggnének. Az önérejekben bizalmatlan írók a túlzásokat erő gyanánt szokták venni. Még színhelyekben is olyan nagy a változatosság: Monte Carlo, Róma, a teatro Costanzi festő-műterme, s aztán mennyi szereplő!

Nagy hátere is van a darabnak, az olasz bank-szedélgés, de ennek csak annyi köze az eseményekhez, hogy Fano herceg — az egyik szereplő — nevé is felhasználják a szédélgés. A mellékes dolgok és szereplők azonban különbek, mint a kiknek cselekvése a drámát alkotja. A hősnő, a «szegény Mária» egy megmagyarázhatatlan lény. Igen szép hölgy, leánya egy silány asszonynak, ki férjét tönkre tette, öngyilkosságra kergette. Mária bele szeret Fano herceg, feleségül kéri, de Mária bevallja neki a család történetét, s hozzá teszi, hogy ő is attól fél, hogy anyjához hasonló lesz. Egy havi megfontolást ad a hercegnek. Egy hónap alatt Mária belátozott egy szegény festőbe, Enricoba, hanem mert érzi, hogy képtelen volna szegényfűll élni, mégis csak a herceg hitvese lesz. Szeretni azonban a festőt szereti, sőt ő maga kínálja magát a festőnek, csak hogy ez visszautasítja az ilyen tiltott szerelmet. Bánatában a festő «Szegény Mária» című képet fest, mely Mária képmása, mely őt híressé, művészzé teszi. A darab furcsa vége az, hogy Mária folytonosan szereti a festőt; elválna ugyan az uratól, férjhez mehetne a festőhöz, csak hogy ő gazdagság és fény nélkül nem élhet, — tehát megmégvezi magát. Valószínűtlen alakját Márkus Emilia művésztetének egész erejével igyekezett magyarázni, s kitűnő részületeket dolgozott ki. Az ideális festő Mihályfi-nak jó szerepe. Helvey Laura, Nagy Ibolya, Paulayné, Török Irma, Náday, Beresnyei, Császár a többi kisebb-nagyobb szerepekben teljesítették elismerésre méltón a darabot rájuk rótt kötelességeket. A fordításért Timár Szaniszló és Augusztia főhercegnőnek, valamint József Agost főhercegnek.

A székes-fejérvári színház jubileuma. Október 27-ikén huszonöt éve volt, hogy Székes-Fejérváron megnyílt az állandó színház, a Nemzeti Színház tagjainak közreműködésével. A negyedszázados ünnepe előadására szintén Katona «Bánk-bán»-ját tűzték ki, és most is a Nemzeti Színház tagjaival.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia október 23-iki ülése Thán Károly elnökölete alatt ment végbe.

Heller Agost tett jelentést a nemzetközi matematikai és természettudományi bibliographia ügyében. Az a két konferencia Londonban, melyeken Heller a magyar kormányt képviselte, azon célból gyűlt össze, hogy egy általános matematikai és természettudományi bibliografiát létesítsen, mely minden idevágó dolgozatot magában foglal. Az elfogadott terv egy 1900-ban Londonban ülésező újabb konferencia elé kerül, mely aztán mint nemzetközi tanács azonnal hozzáfog a szükséges munkálatokhoz. Utána dr. Rosvay Lajos ismertette Szarvasy Imre «Az indulinok (kátrányfestékek) előállítására elektrolitikus módon» című dolgozatát. — Daday Jenő bemutatta a Biró Lajos által Új-Guineából küldött mikroszkópi anyagban talált, szabadon élő fonálférgeseket. — Végül Kövesligethy Radó az álló csillagok tengelyforgásáról tartott előadást.

A Kisfaludy-Társaság október 25-iki havi ülésén Vadnai Károly elnökölt, ki sajnálatlalt jelentette, hogy Szász Károly másodelnök gyöngyölkedik. Kívánta egyszersmind, hogy a társaság élén jövőre is oly szépirodalmi férfi álljon, ki oly buzgó és szakértelemmel vezesse ügyeit, mint Gyulai Pál.

Beöthy Zsolt titkár Patterson Arthur külső tag, egyetemi tanár és a magyar irodalom lelkes angol ismertetőjének halálát jelentette be. A társaság koszorút helyezett koporsójára s ezt mintegy a nemzet nevében tette. Bemutatta az eperjesi Széchenyi-kör levelét, a melyben meghívja a társaságot az október 29-én megtartandó Petőfi-ünnepélyre. Végül jelentette, hogy Sebestyén Gyula, a kit a társaság a múlt télen küldött a dunántúli regös énekek gyűjtésére, több mint 40 eredeti dallamú, etnografiai, és költői szempontból fontos regös éneket gyűjtött. Az első felolvasó Endrédi Sándor volt, ki egy részületet olvasott föl irodalmi tanulmányából Kisfaludy Károlyról, kit irodalmi működésében mint vigjátékíró tart legnagyobbnak, s azt mondja, ha francziának születik, Molière lehetett volna. Radó Antal műfordításokat mutatott be franczia költőkből. Bartók Lajos «Nemzeti színház és nemzeti dráma» czímen értekezett. Azt kérdezte, van-e ma nemzeti dráma? A felelet, hogy volt nemzeti drámánk, de ma már nincs, mert elnyomták, hogy az idegent dőldegethessék, különösen a francziát és az olaszt, kiknél a szecesszió annyira meg, hogy a legdrámaibb férfiszerepeket is asszonynyal játszatják s küzdelem helyett pathologiai mutatványokat visznek a közönség elé. A Kisfaludy-Társaságot máltja areopággá teszi, mely hivatva van itélkezni e téren és visszaszerelni a nemzeti drámának elkö-

KRÜGER TRANSZVÁLI ELNÖK NEJE.

TRANSZVÁLI POLGÁR FELESÉGE.

TRANSZVÁLI POLGÁR (BURGHIER).

zott jogait. Beöthy Zsolt titkár Lehr Albert vendégtől olvasott fel egy részt Goethe «Herman és Dorothejának» fordításából.

A képzőművészeti társulat közgyűlése. Az orsz. képzőművészeti társulat október 22-ikén rendkívüli közgyűlést tartott, melyet az új alapszabályok tettek szükségessé. E szerint ugyanis a választmány tagjai úgy választandók, hogy csak művészek szavazhatnak a választmány művészi tagjaira, a műbarátok nem; ellenben a műpártoló választmányi tagokra a művészek is szavazhatnak.

A közgyűlést Andrásy Tivadar gróf elnök nyitotta meg. Ambrozovits Dezső dr. társulati titkár felolvasta a választmányi jelentést és bemutatta a jóváhagyott új alapszabályokat, melyek értelmében a művészek 24 művészt választanak (16 festőt, négy szobrászt és négy műépítést), míg a műpártoló választmányát tíz új taggal egészítik ki. Mialatt a szavazás tartott, felolvasták több művész indítványát, egy művész-klub föllállítására, mely a római Circolo artistico mintájára otthona és szellemi központja lenne a magyar művészeknek. A közgyűlés helyesléssel fogadta az előterjesztést és egyhangúlag elhatározta, hogy a klub föllállítását erkölcsileg és anyagilag elő fogja mozdítani. E közben a szavazást befejezték, de a szavazatok összeszámítását csak az október 24-ikén tartott választmányi ülésnek terjeszthették elő.

Megválasztották a művészek közül: a) festők: Balló Ede, Basch Gyula, Benczur Gyula, Dudits Andor, Jendrassik Jenő, Kacsányi Odón, Karlovszky Bertalan, Lotz Károly, Mihálik Dániel, Pap Henrik, Roskovics Ignác, Stetka Gyula, Tornai Gyula, Ujváry Ignác, Vajda Zsigmond, Vasváry János; b) szobrászok: Fadrusz János, Kallós Ede, Strobl Alajos, Zala György; c) építésszek: Alpár Ignác, Gerster Kálmán, Lechner Odón, Schulek Frigyes. A műpártoló közl: Baronyi Artur, Benke Gyula, Berzeviczy Albert, Dessewffy Arisztid, Hegedűs Sándor, Katona Béla, Rakovszky István, Teleki Géza gróf, Végh Artur, Wágner Géza dr.

Vasúti és hajózási klub. A fővárosi társas élete ismét egy előkelő körrel gyarapodott. Október 21-ikén nyílt meg az Andrásy-úti régi műcsarnoknak és ezéla berendezett helyiségeiben a magyar vasúti és hajózási klub, melyet a vasúti és gőzhajózási vállalatok tisztviselői már régen terveztek. A jelentős hivatású klubot Ludvigh Gyula, az államvasútak elnökgazdájának és Marx János miniszteri tanácsos, államvasúti igazgatónak pártfogásával Kotányi Zsigmond államvasúti főfelügyelő szervezte, többek buzgó támogatásával. A múlt év végén alakult meg s elnökségét Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter fogadta el. Az alelnöki tisztet szintén a hazai közlekedési intézetek vezető férfiai: Ludvigh Gyula, az államvasútak elnökgazdájának, Ráth Péter, a kassa-oderbergi vasút vezérigazgatója, Thalgy Emil, a dunagőzhajózási társaság igazgatója vállalták el.

A megnyitáson ott volt Hegedűs Sándor miniszter is, kit Ludvigh Gyula meleg beszéddel köszöntött s elmondta, hogy e társaság célja a hazai vasúti és hajózási tisztviselők szaktudományi képzettségének és társadalmi helyzetének emelése, a kartári szemlem fejlesztése, továbbá a tagok szellemi és anyagi érdekeinek előmozdítása. Hegedűs miniszter hosszabb beszédben válaszolt s üdvözölte a célt, mely minden komoly szakember közreműködését méltán igényli. Kijelentette, hogy benne a hivatalos személyt és a magánembert, a minisztert és a barátot nem lehet külön választani és hogy benne mindig őszinte barátot fognak találni. Ezzel a miniszter a klubot megnyitotta. Az ünnepélyt lakoma fejezte be, melyen Hegedűs miniszter mondta az első felköszöntőt a királynak.

MI UJSÁG?

A király Budapesten. Gödöllőn naponként udvari vadászatok tartanak. A király hétfőn és csütörtökön az általános kihallgatások végett e héten is Budapesten volt. Ő Felsége itt maradásának ideje nincs meghatározva, mert ez a delegációk összehívásának idejétől függ. A Felség ugyanis a delegációk megnyitására Budapesten kíván lenni, de most épen a legfontosabb politikai kérdések egyike, hogy a bécsi reichsráth megválasztja-e a delegáció tagjait. Ő Felsége november elsejére, midszentelek ünnepére Bécsbe megy, hogy az uralkodó-család sirböltjében megtegye a kegyeletes látogatást. Aztán ismét visszautazik Gödöllőre, hol a kiskánai nagyherceg és Lipót bajor herceg a király vendégei.

Ő Felsége a legközelebb múlt vasárnapot, október 22-ikét Budapesten töltötte. Fogadta állami ügyek gróf Clary osztrák miniszterelnökét, majd egy

A BERLIN-TATAI KOCSI-VERSENY: Báró Senft, az első díj nyertese, fogatán.

kitűnő festőművésznünk méterében tett látogatást. Délután két órakor érkezett a király *Benczur* Gyulának Bajza-utcai műtermébe és megtekintette a megboldogult királyné arcképét, melyet *Ó Felsége Ferenczy* Ida számára rendelt meg a művésznél. *Benczur* a műterem lepcsőjénél fogadta *Ó Felségét*. A műteremben közösen egy állványon volt elhelyezve a királyné arcképe, melyet a mester részint emlékeztető, részint pedig a királyné fiatalkori arcképei után festett. A királyné meghatóan, hosszasan szemlélte a képet és így szólt: «*Kitűnően sikerült, Valóban a megszólalásig hű. Igen meg vagyok elégedve.*» Majd megnézte a műteremben készülő többi képeket, *Schlauch* főbörnök arcképét és a nagy képet, amely azt a jelenetet ábrázolja, amikor a király 1896-ban az országgyűlés hódoló küldöttségét fogadta. A Bajza-utczából az összegyűlt nagyszámú közönség éljenzése közben a király elhajtott a Royal szállóba az agancs-kiállítás megtekintésére. Fogadására megjelent ott *Darányi Ignác* földművelésügyi miniszter is. *Gróf Nádasdy* Ferencz kiállítási elnök kalauzólása mellett tekintette meg a kiállítást a király, különösen sokáig szemlélte *József Ágost* főhercegnék első díjat nyert husz águ szarvasagancsát, a *Koburg Fülöp* herceg s *Frigyes* főherceg által küldött agancsokat.

Okt. 26-án az általános kihallgatás után délután két órakor *Ó Felsége a műcsarnokba* hajtatott, hogy megtekintse a *Barabás Miklós* és *Molnár József* elhunyt művészek képeiből rendezett kiállítást. *Wallacs* miniszter is ott volt, ki az utóbbi napokban gyöngékedett, s a kit a király rögtön észrevett és örömet fejezte ki, hogy már jobban van. Még az előcsarnokban bemutatott *Mászák Hugóné*, *Barabás* lányát. A felséget *Telepi Károly* kalauzolta. *Barabás* arcképei a közélet nevezetességeit tüntetvén föl, a király nagy érdeklődéssel nézte azokat. *Ó Felsége* ezeket mind ismerte. *Barabás* az 1848-49-iki események férfait is lefestette és lerajzolta. «*Ez Baththyány*» — szölt a király, s egy másik képnél: «*Ez Görgei.*» A többi honvédtábornok arcképeit is megtekintette a király. *Leiningen* tábornok arcképét szemlélte leghosszabban. Meglepte a királyt saját fiatalkori arcképe, melyet *Barabás* rajzolt. *Mászák* Hugó, a művész veje, megjegyezte, hogy *Barabás* akkor másfél óráig nézte a királyt és emlékeztető rajzolta meg arcképét. A királyt annál is inkább érdekelték a *Barabás* rajza után sokszorosított képek, mert egykor maga is foglalkozott a köre való rajzolásal. A vízfestményeket is hasonló érdeklődéssel vizsgálta. Aztán *Molnár* képeit nézte meg, a kinek működéséről kérdézködött. A felség érdeklődését tanúsítja, hogy egy órát töltött a műcsarnokban. A *Barabás* síremlékére *Ó Felsége* 200 frtot adományozott.

Délután öt órakor udvari ebéd volt. A király vidám jó kedve általánosán feltűnt. Mindenkit megszólított. Jelen volt a függetlenségi pártból *Justh* Gyula is. Aszélós ellenzéké tagjával is hosszabban beszélgetett a király. A beszélgetés hangosan folyt, s a környezet hallotta a képviselőnek hódoló tisztelettel mondott ószinte szavait. Megszólításal tüntette ki *Ó Felsége gróf Apponyi* Albertet, és *Szentiványi* Árpádot is, a nemzeti párt volt alelnökét. — A király esti nyolcz óra után utazott Gödöllőre. Okt. 30-ikán megy Bécsbe, s november 2-ikán visszatér.

Az özvegy trónörökösne házassága. A már régebben szárnyaló hírt, hogy *Stefánia* özvegy trónörökösne egy fiatal magyar főúrhoz férjhez megy, most már mint legközelebb bekövetkező ese-

ményt említik. A völégény gróf *Lónyay* Elemér, ki a diplomáciai pályán haladt, legutóbb londoni és pétervári követségi titkár volt. Unokája *Lónyay* Gábornak, ki Magyarország közéletében jelentékeny szerepet vitt. Született 1863-ban, 1896-ban grófi rangra emelte a király. *Stefánia* főhercegnő megtartja «a királyi fenség» czímet, mely születésénél fogva megilleti. Nem Bécsben fog lakni, hanem alkalmasint Londonban és Magyarországon, gróf *Lónyay* bodrog-olasi-i birtokán. Leánya, *Erzsébet* főhercegnő külön udvartartást nyer és Bécsben marad. *Gr. Lónyay* Elemér már áttért a református vallásból és katolikus lett. Az esküvő valószínűleg Londonban megy végre, és pedig tekintettel a völégény magyar honosságára, először polgári kötéssel — ezt a londoni osztrák-magyar nagykövét hajtja végre, — az egyházi szertartást pedig hir szerint gróf *Vay* Péter pápai kamarás, a völégény gyermekkori barátja teljesíti. Az özvegy trónörökösne a legközelebbi napokban elbucszik a királyi család tagjaitól s azután Londonba utazik, a hol november hóban lesz az esküvő.

A kereskedelmi miniszter *Fiumében*. *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter sorra látogatja azokat a helyeket, melyeken ipari, kereskedelmi tekintetben fontosak, vagy egy-egy vidék gazdasági központjával tekinthetők, — hogy közvetlen tapasztalatokat szerezhesen. Most *Fiumé*ra került a sor, mely mint tengeri kikötő fontos az ország érdekeire, s melynek fejlesztésére államunk már annyit áldozott. Október 26-ikán érkezett ide, hogy megtekintse

A BERLIN-TATAI KOCSI-VERSENY ELSŐ DÍJA.

a kikötőt, raktárakat, a vasuti építkezést, az ipar-telepeket. A fumeiek örömmel fogadták a miniszter látogatását, mely bizonyára jótékony hatással lesz a fontos kikötőváros további fejlődésére.

Szeged fogadalmi temploma. Szegeden a város díszes templomát épít, mely hirdesse, hogyan született újjá Szeged az 1879-iki árvíz pusztítása után. A templom 600,000 forintba kerül, ebből a pénzből azonban még csak 215,000 forint van együtt. A többi kölcsön útján szerzik meg. A város háromezer hold legelőt ad ki szántás alá és a kölcsönt ennek jövedelméből törlesztik. A templomot a *Dugonics*-téren fogják felépíteni.

Az 1848-49-iki főrendiház elnökének emléke. Ötven esztendő előtt 1849. okt. 24-én végezték ki Budapesten báró *Perényi* Zsigmondot, a nagy idők főrendiházának elnökét. Szülőföldje, *Ugocsa* megye *Nagy-Szöllősen* emlékkünnepélyt rendezett e nap évfordulóján. A megye rendkívüli közgyűlést tartott, melyen *Flóris* István tartott emlékbeszédet. Megható volt, mikor a vértanú fia, báró *Perényi* Zsigmond kért szót, s mély hálával köszönte meg a kegyelet nyilvánulását. A megyeházából a kaszinóba ment a közönség, hol *Becsky* Emil alispán, a kaszinó elnöke emlékezett meg a szabadságharc vértanújáról, különösen pedig *Perényi* Zsigmond báróról. Azután *Tóth* Jenő dr. árvászeki elnök és lapszerkesztő tartott hosszabb fölvilágítást a nagy idők eseményeiről.

Jókai hazatérése. *Jókai* Mór fiatal nevével okt. 26-ikán visszatért Olaszországból Budapestre. A nagy költő pompás egészséggel jött meg. A Hungária-fogadóba szálltak, hol addig maradnak, míg *Erzsébet*-körtű új lakásukat berendezik.

Unnep az országos levéltárban. *Pauler* Gyula, a jeles történetíró, huszonöt esztendő óta főnöke már az országos levéltárnak. Ezt a jubileumot a levéltár tisztviselői okt. 25-ikén ülték meg. A tisztviselők arcképével és névalírásával ellátott díszes albumot nyújtott át *Óváry* Lipót országos levéltárnok üdvözlő beszéd kíséretében. *Pauler*, a ki e huszonöt évi megfeszített munkájával érte el, hogy az országos levéltár olyan előkelő színvonalon áll, meghatottan mondott köszönetet.

Egy tanár ünneplése. *Lehr* Albert, a budapesti evangélikus gimnázium tanára, a Tudományos Akadémia tagja, az érdemes író, ki Arany «Toldi»-jének magyarázatát akadémiái jutalmat is nyert, visszavonult a tanári foglalkozástól. Régi tanítványai okt. 22-ikén szép ünnepet rendeztek, hogy tiszteletüket kifejezhessék.

A gimnázium termében gyűlt össze a közönség. Ott voltak: *Szily* Kálmán, *Bachát* Dániel esperes, *Csiky* Kálmán, *Herman* Ottó, *Králik* Lajos dr., és még számosan. Még messze vidékről is eljött az ünneplést több régi tanítvány. Az ünneplést tanárt az ünnepe rendezői vezették be: *Kozma* Andor, *György* Loránd, *Kovács* Jenő. Az ének után *György*

Loránd üdvözölte *Lehr*, *Csiky* Erzsike a női tanítványok nevében mondott üdvözlő beszédét. Majd *Kozma* Andor olvasta föl alkalmi költeményét. «A régi diákok nevében.» Végül *Vámosy* Mihály az országos nőképző-egyesület nevében mondott üdvözlőbeszédet. *Lehr* meghatva köszönte meg a megtiszteltetést és azt a *Toldi*-szobrot, a melylyel tanítványai meglepték. Ez a bronzszobor *Strobl* Alajos tanár műve; a *Toldi*-alak hasonló az Arany-szobor alakjához, de az elhelyezése más: fehér karrai márványon ül *Toldi*, háta mögötti replényes szikla nyulik föl a magasba, rajta Arany János relief-képe és e szavak: «*Lehr* Albertnek hálás tanítványai, 1899.» A közönség lelkes éljenzéssel fogadta *Lehr* szavait s ezzel az ünnep véget ért.

A berlin-tatai távhajtás. A berlin-tatai távhajtás, melyre érdeklődéssel készültek a magyar, de különösen az osztrák és porosz uri lovasok, a múlt héten ment végre. Október 16-án reggel hét órától nyolcz óráig három percznyi időközökben 20 fogat indult Berlinből a tempelhofi mezőről; közöttük csak három volt magyar: *Gróf* Károlyi László két fogata, melyek közül egyiket maga a tulajdonos, a másikat *Döry* Lajos hajította, a harmadik *Flesch* Károly nyitrai földbirtokos fogata, de mind a három abbanhagyta útközben a versenyt. A versenyben báró *Senft* porosz főhadnagy, ki legkésőbb indult, érkezett elsőnek *Tatára* okt. 20-án este 10 óra 17 perczkor egylovas fogatával, 110 óra 21 percz alatt tévén meg a berlin-tatai utat, kevéssel utána kettős fogaton *Wiener-Welten* lovas, a lötenyésztes terén szereplő osztrák sportférfi. A harmadik fogat, melyet *gróf Schönbörn* Károly hajított, s a negyedik, a hamburgi *Marx* Ernő fogata 21-én reggel érkeztek a tatai vár udvarán a célhoz, s a nap folyamán beérkezett a többi öt fogat is, melyek nem hagyták abba a hajtást. Az első díjat nyert fogatot, rajta *Senft* báróval, s az első díjút adott ezüst lovasszobrot képen is bemutatjuk, a tatai vár udvaráról felvett képpel együtt, a hol a beérkezett versenyzőket fogadták.

Gyári ünnepély. *Ritka* ünnepélynek volt ismét színhelye a *Kühne* E.-féle ismert gazdasági gépgyár Mosonban múlt vasárnap. Huszonöt éves évfordulóját ünnepelték a már 1856-ban alapított gyár áthelyezésének mostani modern berendezési gyári helyiségeibe. Ezen alkalommal úgy a cégutaladonosok: *Kühne* Ede és fia *Kühne* Károly, valamint a gyár és budapesti főraktárának tisztviselő kara és a gyári munkások lelkes óváziókban részesítették a gyárnak jelenlegi igazgatóját: *Weegmann* Adolfot, a ki szintén 25 éves jubileumát ülte e napon, mint a gyár művezetője.

— **A Serravallo-gyógyszertár jubileuma** *Triestben*. A triesti *Serravallo* J.-féle gyógyszerár és drogueria nagykereskedése (a *Serravallo* Chinabor gyártója) 50 éves fennállása alkalmából a *Piazza-Cavanán* lévő gyógyszerári elfogadó-szobájában márvány-emléktáblát lepletek le, melyet a fiú és utód dr. *Serravallo* Viktor ur 1890. évben elhalt atyja, *Serravallo* J. Cav., a cég alapítójának boldog emlékeztélül szeretetteljes kegyelemből ajánlotta.

Kellemetlen jelenet tanui voltak tegnap este az opera látogatói. Midőn ugyanis a közönség legnagyobb figyelemmel hallgatóit egy bájos áriát, a földszinten egy fiatal nő elkezdett hangosan köhögni. Minden szem arra irányult s az élvezetben megzavart közönség már-már türelmét veszítette, midőn egy öreg ur néhány szem Réthy-féle pemefüti-caukorkát nyújtván az aszszonykának, a csendet gyorsan helyreállította.

Meghaltak iránti kegyeles és örökös emlékül legalkalmasabb egy életnagyságu arckép. Ez egyszerű, mind szabadidőnek is alkalmas; azonban nemcsak mint emlék elhunytakról, hanem bármely más alkalomra is czélyszerű arckép ajándékozása, például név- és születésnapra, menyegzőre, ünnepélyekre stb. Ezen arcképek bármely fénykép beklődése után *Bodascher* *Siegfried* 1879. év óta fennálló többszörösen kitüntetett műterme által, *Bécs* II., *Praterstrasse* 61. sz. alatt készíttetnek. A műterem kiváló képességéről legjobban tanuskodik az a sok lapokban meg is jelent hűvelő köszönet- és elismerőlevél. (Bővebben a mai hirdetés.)

HALÁLOZÁSOK.

Köji *COMAROMI* László, kir. tanácsos, *Abauj-Torna* megye nyug. alispánja, az *abauji* ev. ref. egyház-egyetlen fia, 35 éves korában. — *MÁRAY* Lajos, körjegyző 45 éves korában, *Lukafalván*. — *SÍROS* PÁL, m. kir. vasgyári számellenőr, 29 éves, *Nagybányán*. — *Csepánfalvi* *TRÖKKE* Sándor nyug. törvénytudományi irodagazgató *Lőcsén*, 80 éves korában. — *WENNINGER* József, m. kir. csendőrnagy, 50 ik évében, *Budapestben*. — *MANDEL* EDUÁRD, birtokos és gyáros, a *Mandel* Ednár és társai cég megalapítója 85 éves korában, *Nyirbátorban*. — *JEZERINTZKY* Öbös, volt posta- és táviróosztály 45 éves korában, *Budapestben*. — *BENICZKY* BANDI, *Beniczky* Barnabás Adalbert író és *Beniczky* Gyra Irén zongoraművésznő nyolcz éves fiacskája, *Budapestben*.

ÖZV. JALOVICZKY KÁROLYNA szül. *Kenessey* Ida 68 éves korában *Nagy-Körösn*. Elnöke volt a nagykörös jótékony nőegyesületnek s nagy része volt az ottani árvaház megalapításában. — **ÖZV. WÖBER** GYÖRGYNE szül. *Korcher* Luiza, 88 éves korában *Szegeden*. — **ÖZV. HUGAR** JOZSEFNE, szül. *Miskolczy* Julianna 82-ik évében *Budapestben*. **HÖRN-**

Koblinger és Sorger fényképe után.

A TATAI VÁRKASTÉLY UDVARA.

egyik legelső polgára lett. Halála munkás és eredményes életet zárt be.

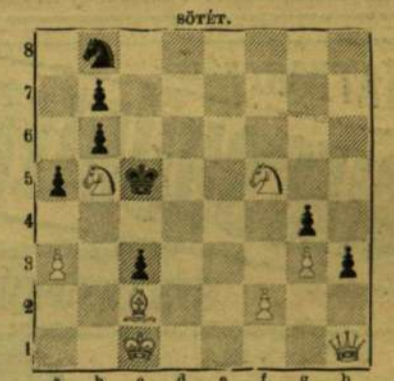
Elhunytak még a közlebbi napokban: **MIHALCZ** JÓZSEF, r. kath. plébános, aranyműves pap, ki a szabadságharc idejében, mikor Altörja lakossága fegyvert fogott, ő is hiveivel együtt ment a harcba, mint tábori pap velök tartott, 82 éves korában, *Altörján*. — **HENNY** SIBESZTYÉN makói prépost-plébános, 69-ik és lelkézi működésének 44-ik évében. Plébános volt *N. Zámón*, *Dettán* és *Verecezen*, a hol a magyarosodásért sokat harcolt. 1894 óta *Makón* volt plébános, kerületi főesperes és püspöki biztos. — **STÉHLÓ** ENDRE, a magyarországi evang. egyház legöregebb papja, 84 esztendősen korában, *Budapestben*. Ifjú éveiben *Dobsinán*, majd *Looson* czon lelkészkedett, később a budai ev. hitközség papjának hívták, itt 1874-ig működött, a mikor nyugalmába vonult. *Dr. Stehló* Kornél ügyvéd, *Stéhló* Róbert, a kereskedelmi bank igazgatója és *Stéhló* Ottó építész édes atyjukat gyászolják az elhunytban. — **HENCSEY** ANTAL nyug. vasmegeyi árvaszéki ülnök, 50 éves, *Szombathelyen*. — **ACHIM** ADÁM, a szarvasi evang. egyház első papja, kit sokszor emlegettek magyar-ellenes magatartásáért, 70 éves korában *Szarvason*, s jelentékeny vagyonát jótékony célra hagyta, így a kondoros ev. egyháznak kétszáz hold földet. — **FÁBRY** JÁNOS, földbirtokos és egyházi felügyelő élete 78-ik évében, a szepesmegyei *Stoószon*. — **SCHLACHTA** LAJOS, fővárosi tanár 41 éves korában, *Budapestben*. — **SZABÓ** JÓZSEF, volt félegyházi járásbíró, ügyvéd, takarékpénztári elnök, *Félegyházán*. — **KÖRÖSSY** LÁSZLÓ, *Körössy* Lajos és neje, *Fodor* Ilona mező-szentgyörgyi földbirtokos egyetlen fia, 35 éves korában. — **MÁRAY** LAJOS, körjegyző 45 éves korában, *Lukafalván*. — **SÍROS** PÁL, m. kir. vasgyári számellenőr, 29 éves, *Nagybányán*. — **Csepánfalvi** **TRÖKKE** SÁNDOR nyug. törvénytudományi irodagazgató *Lőcsén*, 80 éves korában. — **WENNINGER** JÓZSEF, m. kir. csendőrnagy, 50 ik évében, *Budapestben*. — **MANDEL** EDUÁRD, birtokos és gyáros, a *Mandel* Ednár és társai cég megalapítója 85 éves korában, *Nyirbátorban*. — **JEZERINTZKY** ÖBÖS, volt posta- és táviróosztály 45 éves korában, *Budapestben*. — **BENICZKY** BANDI, *Beniczky* Barnabás Adalbert író és *Beniczky* Gyra Irén zongoraművésznő nyolcz éves fiacskája, *Budapestben*.

ÖZV. JALOVICZKY KÁROLYNA szül. *Kenessey* Ida 68 éves korában *Nagy-Körösn*. Elnöke volt a nagykörös jótékony nőegyesületnek s nagy része volt az ottani árvaház megalapításában. — **ÖZV. WÖBER** GYÖRGYNE szül. *Korcher* Luiza, 88 éves korában *Szegeden*. — **ÖZV. HUGAR** JOZSEFNE, szül. *Miskolczy* Julianna 82-ik évében *Budapestben*. **HÖRN-**

RIEDER GYULÁNÉ, szül. *Mácz* Országh Mária, mérnök neje, 65 éves *Felső-Stubnyán*. — **ÖZV. ERDELYI** PÁLNE, szül. *Mészáros* Julianna, 68 éves, *Komáromban*. — **ÖZV. ISSEKUTZ** ANTONÉNE, szül. *Placintár* Veronika 72 éves korában *Kolozsvárt*.

SAKKJÁTEK.

2138. számú feladvány. *Decker* A.-tól.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

A 2123. számú feladvány megfejtése. *Erlin* K.-tól.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
 1. Ve2-c2 Bb1-l3: (a) 1. ... 17-c6: (b)
 2. Hg4-e3+ Kf5-e6: 2. Fa3-l2 e4-e3
 3. Ve2-c6+ Ke6-e5 3. Hg4-h4 Kf5-e4
 4. Ve6-d6 mat. 4. Ve2-c6 mat.
 5. ... Kf5-e6:
 1. ... Bc1-c5 2. Ve2-c6+ stb
 3. Bc6-e4: stb.

Helyesen fejtették meg: *Budapestben*: K. J. és F. H. Andorfi S. — *Kovács* J. — *Liptó*dr. Hoffbauer Antal. — *Gyulán*: *Nuszbeck* Sándor. — A pesti sakk-lőr.

Szerkesztői mondanivaló.

A szerencsétlen lovás. Elbeszélés. Nagyon rémes történet, a mely még azonkívül valószínűtlen is. Sőt a szerző elefejté, hogy elbeszélésnek egyik szereplője már gyilkosságnak esett áldozatát és egyszerű csak mégis mint élő személy újra megjelenik.

Jobb otthon. Csak börtönlát. Esti bátya. Szerző enyhe bírálatot kér, mert kezdő. A ki a nyilvánosság elő akar lépni, a mire senki sem kényszeríti, annak

nines joga elnézést kérni; a gyarló kísérletnek nem méltósága az, hogy kezdő írta. Nem közzölhetők: Ferencz napra. Nagy része szépen, lendületesen van írva; de folttai is vannak, a vége pedig a közzétörő-rigmusok száraz hangjába csap. — Csak pengetem. Vannak benne csinos versszakok, de általában nem emelkedik túl a közepesírségen. — Levél P. Sándorhoz. Inkább próza mint vers.

KÉPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' 40-ik számában közölt képtalány megfejtése: A legnagyobb igazság a leghasznosabb tett is.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

SZENÁSY, HOFFMANN és TÁRSA

párisi és lyoni selyemgyári raktára Budapest, IV., Bécsi-utca 4. Raktárunk található a legszebb és legnagyobb választék divatos selyemkelmék, csipkék és szalagok, valamint gyöngy-tüllruhák és gyöngy-tüllkelmék-ből. Fekete és színes selyemkelmék 83 krtól 14 frt. Foulard-, Pongis- és Satin Liberty-selymek 65 krtól kezdve. Moiré, Pékin, Mousselin minden színben. — Mintákkal kívántra készítségül szolgálunk. 8093

Gummiárak, betegápolási cikkek sérülők (összerak F. Bergerand párisi gyártótól) legelőnyösebben beszerezhetők Polgár Sándor egyetemi kötszerszertárnál, Bpest, Erzsébet-körút 50. 6784

Vese, húgyhólyag, húgydara és kövezvény-bántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által a Lithion-forrás

Salvator

kittinó sikerrel rendelve lesz. 7523 Húgyhajtó hatású!

Kellemes ízű! Könnyen emészthető! Kapható ásványvízkezelésekben és gyógyszerárakban. A Salvator-forrás igazságossága Eperjesen. Budapest, főraktár Édeskuty L. urnál.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER SAVANYU-KÚT

KESSLER-féle MAGDA-HAJKENŐCS dermatológiai-terapeutikus alapon nyugvó összetételű fogva az elismert legjobb szer korpa ellen, ugyintén hajkihullás ellen. MAGDA-HAJKENŐCS több év óta kipróbálva, teljesen ártalmatlan, a hajnövekedést előmozdítja és mint kitérő óvszer a g. akran előforduló hajbetegségek ellen, még gyermekeknél is használatra legjobban ajánlható. 1 tégely ára 3 korona. — Főszékhelyi raktár: KESSLER REZSŐ-nél gyógyszerész GYERTYANOS, (Torontói vármegye). Raktár Budapest: Török József, Király-utca 12. sz. Dr. Egger Váci-körút 17. 8285

A női szépség Margit Crème. Rörvid idő alatt szüntet sepiót, májfoltot, pattanást, bőrtájt (mitesszer) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket még koros egyéniségnél is ide hájor arczint. Készítés, ára 50 kr., nagy 1 forint. Margit hölgykor 60 kr., 3 szinben. Margit szappan 35 kr. Margit fogpép (Zahnpaste) 50 kr.

Készítő FÖLDES gyógyszerháza, Aradon Deák Ferencz-utca 11. sz. Főraktár: Török József gyógyszerháza, Buda pesten, Király-utca 12.

KÖHÖGÉS REKEDSÉG és HURUT ELLEN A LEGJOBB A RÉTHY FÉLE A RÉTHY FÉLE Pemetefucziukorka. A RETHY BÉLA gyógsz. B.-Csaba. MINDENÜTT KAPHATÓ. A érjünk csak Réthy-féle. Ará 30 kr. 5 csomag bérmentve 1.50.

Kwizda Fluidja. Régi jóhírű kövezvény, reuma és idegfájdalom ellen (Douchékezelés) az emberi test izmainak és inainak erősítő-ére. A kigyó védjeggyel. Turista-fluid. Eredményesen használva turisták, kerékpárosok és lovagok által nagyobb tért utáni erősítésre és erőtgyűjtésre. Árak: 1/2 palaosk 1 frt. 1/3 palaosk 60 kr. Csakis a fenti védjeggyel valódi. — Kapható minden gyógyszerárakban. Főraktár Magyarországi részlete: Török József gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. Kreisapotheko, Kornenburg (Bécs mellett). A név, rajzegy és csomagolás törvényesen védett. 8172

Dr. Lengyel Frigyes-féle Nyirfabalzsamot. A modern vegyészeti hatalmas haladása és az ebből származó számtalan eszméletlen készítmények sem voltak képesek a 30 éven át bevált elnyomni, a legjobb bizonyíték tehát, hogy itt egy valódi, a természet által nyújtott szépitőszerről van szó. Ezen nyirfabalzsam egy sajátos 30 évi gyakorlati vegyi eljárás alapján praeparáltak és csak azután jön forgalomba. Ezen folyadék hatása, hogy a bőr felső hámatát lassankint lehántja és ez által az alsó tisztított bőr fiatalos és élénkítőben, melyet, vörössé foltokat és anyafoltokat, simítja a ráncosbort és a himlő-helyeket lassankint teljesen elcsatolja és az arcbőrnek úde és egészséges színt kölcsönöz. Egy korsó ára használati utasítással együtt 1 frt 50 kr. A nyirfabalzsam hatásának támogatására Dr. Lengyel Frigyes-féle Benzoe szappan ajánlatos. Egy darab ára 50 és 35 kr. Raktárunk minden jobb gyógsz.árakban. Főraktár Magyarországi részlete: Török József gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. 8209

A legszebb, hizott, vágott baromfi uradalmi lótt vadak nyul, őz, szarvas, fűrj, fogoly, idei fázczán kapható 8361 GÉCZY FERENCZ udvari szállítónál, Budapest, IV., Károly-kaszárnya, Károly-körút, Rostély-utcai kapu.

CZIMBALOM kedvelőknek van szerencsém szabad hírneves „Centralis“ czimbalmait melegen ajánlani. A centralis czimbalmoknak azon előnye van, hogy a fenék megrepedését megóvjá és az örökös hangolástól fölmenti, a mi a czimbalom kedvelőknek nagy előnyére szolgál. 8418

Képes árjegyzék ingyen. Tisztelettel APPEL IGNÁCZ hangszerkészítő, Budapest, Ullői-ut 10. szám. Alapított 1872-ben.

Kifőgástan ifjú arczsint. Ön csak a Kielhauser H.-féle GLYCERIN-CRÈME Párisi hölgykor és az elismert jószág szappanok használata által ér el. Raktár: Török József gyógyszerháza Budapest. Azonkívül kapható minden gyógyszerárakban, drognistánál és illatszerekkereskedésben. 8295

Párisi hajápolási szerek! Viola hajfialító-tej. Teljesen ártalmatlan kitérő hatású. 1 üveg ára 1 korona. Viola hajszesz. A haját legelőnyösebbé teszi, szírija ki, miért is ennek alkalmazásánál a haj törékenységtől nem kell tartani. 1 üveg ára 1 korona. Viola Tanno-chinin-pomádé. A haj ápolására szolgáló kitérő hatású gyógyszer. 1 tégelynek ára 1 korona. Viola antiszeptikus fogpor. Egy doboz ára 60 fillér. 8215 Viola antiszeptikus fogvíz. Egy üveg ára 60 fillér. — Kapható az 'Arany keresztes' GEML-féle gyógyszerárakban Temesvár, Belváros, Losonczy-tér.

50 év óta közzelvétségnek öröndenek köhögés, rekedtség, torok és légzőszervi szervek működési zavarával a kitérő-nők bizonyult 7823 EGGER-féle MELLPASZTILLÁK (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadoz 25 kr.) Bérmentés 20 kr. — A gyomor rendetlen működésénél radikális hatású bizonyult EGGER szodapasztilál (1 doboz 30 kr.). Bérmentés 20 kr. Mindekt szer kapható minden gyógyszerárakban. — Fő- és ártalmatlan raktár Magyarországon: Wádor gyógyszerháza Budapest, Váci-körút 17.

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krtig méterenként — sima, csikos, kocakasztó, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín és árnyalatban stb) Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztókra postabér-, vámentesen és házhoz szállítva. Minták postafordulattal. Magyar levelezés. — Svájcba kötszerek leválydíjlag ragasztandó. HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben (cs. és kir. udvari szállító).

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

GMEHLING HERMANN cs. és kir. udvari szállító. BŐR-BUTOR-GYÁR, Budapest, VII., Damjanich-u. 6. Állandó raktár kész bőrcékek, fautenilekből, mappákból, kályhaellenzőkből, papirkosarakból stb. stb. 8345

PHOTO-CLICHEK WOTTITZ VILMOS BUDAPEST. Horgany, vörös- és sárgaréz clichék előállítására, valamint autotípiák, fotográfiák, chemigraphiák, és photografiák, úgy helybéli, mint vidéki megrendelések jutányos áron pontosan eszközöltelek. 8356

KNUTH KÁROLY mérnök és gyáros. Cs. és kir. fensége József főherceg udvari szállítója. Gyár és iroda: Budapest, VII., ker., Garay-utca 10. Központi víz-, lég- és gőzfűtések, légszesz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb. Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek. 8346

FESTÉK GYÁR Lakk-kencez, építészeti anyagok, vegyészeti cikkek és egyéb különlegességek, gópolajok. Ifj. ERKER ANDRÁS 8341 Telefon 13-08. Ujpest, Árpád-út 56. Telefon 13-08.

CLICHEKET készíti a legfinomabb kivitelben 8362 WOTTITZ MANFRÉD Budapest, Király-utca 30. — Telefon 18-99.

Szerencsések lettek sokan nálunk vásárolt SORSJEGYGYEL. Kisérelje meg Ön is szerencsését TÖRÖK A. és Tsa bankházánál Budapest, Váci-körút 4/f. Rövid idő alatt a magyar osztálysorsjátékban a szerencsés vevőknek több mint 2.000.000, két millió koronát fizettünk ki. Török A. és Társa bankháza, a magy. kir. osztálysorsjáték főelárusítója, BUDAPEST, VÁCI-KÖRÚT 4/f. Sziveskedjék az alanti megrendelő-levelet igénybe venni. 8437

LEVÁGANDÓ! MEGRENDELŐ-LEVÉL. Török A. és Társa uraknak Budapest. Váci-körút 4/f. Sziveskedjék a magy. kir. szab. osztálysorsjáték I. osztályhoz eredeti sorsjegyet küldeni. ulánrendő bankjegyekben (postabérlekben) mellékelve. (postautalványgyal küldöm (A nem kívánt töröndő.) Az összeg: ... frt ... kr. értékben. Vezeték- és keresztnév: ... Lakhely: ... Utolsó posta: ...

Nehézség. A ki eskóban, görcsokban és más idegajokban szenved, kérjen ezokról azonnal írtet. Küldi ingyen és bérmentve a Schwann-Apotheke Frankfurt a.M. IBOLYA-CRÉME. Ártalmatlan anyagokból készült bírtos hatású crème 2 fokozatban kapható. I. fokozat. A bőr fehéritésére és úde tartására. II. fokozat. Széplő, májfollok a a bőr mindennemű tisztálattalusa ellen. Használatá kitérő eredményel jár, a nélkül, hogy a bőrre és fogakra káros utókövetkezésményei lennének. Kapható: Bodoki Mihály 8275 Arany keresztes gyógyszerháza Gyulán. Főraktár Budapest: Török József gyógyszerháza, Király-utca 12. Egy tégely ára 1 korona, hat tégely rendelésnél bérmentes szállítással.

Szépség és egészség. Korunk főnyavalyája az idegesség és vértelenség, melyből számtalan kör származik. Es ellen pedig legelőnyösebb hat a vasas chinabor. 1 üveg 1 frt 20 kr., 5 üveg franko küldve 9 frt. Serail arckenöcsöz, mely nem csak eltávolít mindenféle bőrtisztítást, hanem az arcbort vaktó fehérré, tisztává és údevé teszi. 1 tégely ára 70 kr. Arospor hozza 3 szinben 70 kr. Postán franko küldve 1 frt 5 kr. Szappan hozza 1 drb 30 kr. ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerész Aradon. Kapható Budapest: 8400 Török József gyógyszerháza, Király-utca 12.

A budapesti asztalos-ipartestület védnöksége által álló BUTORCSARNOK VIII., József-körút és Bérkocsis-utca szegletén levő Sváb-féle házban nagy mintaraktárt és vállalati irodát nyitott, hol készleten tart, dus válaus-tékban, kiváló minőségű butorokat. 8333 ebédlo-, háló-, uriszoba és szalon berendezésekből. Ezzel mód van adva a n. é. közönségnek közvetlen a készítő asztalos mesterektől jó butorokat jutányos áron készen venni, esetleg megrendelni. Továbbá megtekintésre ajánlja a testületnek saját házában levő állandó kiállítását is.

Hagyatékokat, régiségeket, orvosi, ékszeri készpénztárak vá-Árol 8412 LÖFKOVITS ékszerész, Debreczenben, ug:andó — grammonként 1 kr munkadíj ráfizetésével — régi ezüstöt becsérel legdívatosab 13 próbás étezkészítőkre.

Megjelent és minden könyv-kereskedésben kapható: Ember volt... és egyéb elbeszélések. Irta HERMAN OTTÓNÉ. Ára füzve 1 frt 40 kr.

Képes levelező-lapokat. minden jól sikerült szelvény- és egyéb fénykép után az eddigi ismert legjobbnál kivitelben 100 drbot 8 frtért 300 " 16 " 500 " 22 " Képes levelező-lapok Képes hírlapok Budapest. 1. rész 1. és 2. rész. Csejzenett megrendelésre minden részlet külön-külön is megrendelhető, melyre is a részlet díj megfizetésére van szükség.

Vérszegények és lábbadozók

Serravallo Chinabort vassal igyanak 1/2 liter ára 1 frt 20 kr. 1/4 liter ára 2 frt 20 kr.

Készítő Serravallo gyógyszerész Triestben. Pompás ízű, a miert a gyermekek is igen szívesen isszák. Sokszor kitüntették. Minden gyógyszerárban kapni. 8014

Készít kitünő minőségű clichékét mindennemű nyomtatványhoz, mindenféle kivitelben.

Legjutányosabb árak.

Telefon 62-79. 8284

Fényképfelvételek.

The Berlitz School of Languages Erzsébet-körút 15. II. jobbra. Francia, angol, olasz, magyar, német, román nyelvek rendszeres tanítása, esetleg spanyol, orosz és cseh nyelvekben, felőtlöknek; az illető nemzetségi tanárok által Berlitz módszer szerint. Az első leckeoktól fogva a tanulónak csupán a megismerendő nyelven beszélni és csupán csak azt hallja. Prospektusok ingyen és bérmentve, beírás minden időben. Fordítók szakosítottak. 1337

8051

Legjobb és leghíresebb pipere holgyor: a La VELOUTINE 7985 Különleges Rizpop BISMUTTAL VEGYITVE CH. FAY, ILLATSZERÉSZ. PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS

Evből legjobbat, legolcsóbb ár mellett adunk el. Egy téllkabát 11.- frt öltöny 11.- gyermeköltöny 5.- és följebb. Mind tiszta gyapjuszövet.

Elismert legnagyobb elsőrangú férfi- és gyermekruha áruház 8359

AZ ANGOL SZABÓHOZ KOHN HEILMANN és FIAI

Budapest, Károly-körút 12., földsz. és I. em. A pontos címre ügyelni tessék. 1848 óta fennáll.

A NAGY KRACH!

New-York és Londonban nem kímélték meg az európai szárazföldet sem a azért egy nagy edeltárgyar indította érezté magát, hogy az egész készletét csak a munkáért egy kis kárpótlásra ellenszámadják. Ez fel vagyok hatalmasra ezen megkísérté tejesíteni, miert is csupán 6 frt 60 kr-ét küldöm a következő tárgyakat:

- 6 db legin. asztalkésv. ang. pengével, 6 amer. szabad. ezüstvillát egy dbból, 6 evőkanalat, 12 kávékanalat, 1 levesmerőkanál, 1 tejszókanalat, 2 tojás-serleget, 2 angol Victoria-tálcát, 2 pompás asztali-gyertyatartót, 1 teasszűrőt, 1 igen hatásos csukorszűrőt, 44 db összesen csak 6 frt 60 kr. Az összes fenti 44 tárgy szelitt 40 frtba került és most ezen minimális árt, 6 frt 60 kr-ét. kaphatók. Az amerikai szab. ezüst egy teljesen fehér fém, mely ezüst színt és éven át megtartja, miert is jól állva lesz. Legjobb bizonyítékunk, hogy ezen hirdetés után nem csalsz 20 ezrezt nyilvánosan kútelezem magam, kifogás nélkül, mindenkinek, a kinek az ára meg nem felel a pénzt visszaszámraztatni. Senki ne mulassza el a kedvező alkalmat ezen remek garnitúrát megszerezni, a mely különösen ajánlatos jobb háztartásoknál és gyönyörű menyegzői és alkalmi ajándéknak.

Kapható HIRSCHBERG A.-nál szabadalmazott amerikai ezüstkivitelű áruház Bécs, II., Rembrandt-strasse 19/d. 8410

Szállítás a vidékre útvánvétel, vagy az öszszeg előlege beküldése mellett. Tiszító-por hozzá 10 kr. Csupán az itt látható védjegyvel valódi. (Egyszemélyi ár.) Kivonát az illamerő levelekből: A küldeményt veltem, nagyon meg vagyok elégedve, kérek meg egy küldeményt 6 frt 60 kr-ét. Kolozsvár. Bámfy báróné 6 ex. A küldeményt megkaptam, nagyon megféle. Gárd, 1908 szept. 1. Chotek Gúdonus C. grófné. A készletet megkaptam, igen meg vagyok elégedve, kérek nagyobb küldeményt. Budapest, II., Fő-utca 7. Paikeri Alois dr. cs. és kir. katona-orvos, stb. stb. Tisztelettel felkérem a hírlapokba hirdettét és általam már két rendbe maradtól evidenciáktól postafordulattal ajnoman megküldeni. Keresztes Sándor, fozsolgábró. Krasó Sándor-ny. Boovics.

Bor. Szőlővessző.

1-3 éves homoki 6-siller vagy fehér asztali bor erősség és év szerint, 100 literenként 24-26 frt, finom pesenyé vagy fajbor 30-32 frt. Ujbor (fejtve) minőség szerint 14-16-18 frt, pesenyé és fajbor 20-22 frt. Nagyobb vételnél minta küldetik. A rendelő nyugodt lehet, hogy eredeti tiszta minőségű borhoz jutatom, erről jó hírnevem nyújt kezességét.

Fajtszta, háromszor permetezett, jól beérett, legjelesebb homokra való fajokban (Kövi d., Kadar, Olasz r., Erdői, Slamkamenka, Mézes f., Furmint, Ezerjó, Pirok és Fehér chassais) ültetés alá 50-60 cm. hosszúra vágva 3 ftrtól 7 ftrig. - Gyömbör (1-2 éves) faj szerint 8 ftrtól 16 ftrig, 25 forint vételnél 5 százalék, 50 ftrtól 10 százalék, 100 ftrtól 15 százalék, 150 ftrtól 20 százalék engedmény adatik.

Kitünő piros, fehér és lék fajokban, 6 láb magasán ojtva, 2-3-4-5 éves igen erős csemete, erősség szerint 30 krtól 60 krig, 10 ftr vételnél 20 százalék.

25 ftrtól 25 százalék, 50 ftrtól 33 százalék, 100 ftrtól 40 százalék engedmény. Az eperfa elég jól árnyékol, ellenőse és bűntelen bőven terem, gyümölcsét úgy a két, mint a többi fajhoz egyaránt szorok: kitünő pálinka is főzhető belőle. Czegéden igen jövedelmező fának ismerjük. Kár volna háznunk, kertünk, szőlőnk vagy egyéb birtokunkat e nélkül hagyni.

Rendkívül nagy gyümölcs fajokban (Konstantinápolyi, Portugáli, Oriás sth.), melyek az ültetés évében már gyümölcsöt hoznak, azután pedig rendkívül bőven teremnek. Faja igénytelen, betegség és ellenségtől egyaránt mentes. Vannak rendelőim, kik ezer száma ültetik, mert rendkívül hamar teremnek, gyümölcse kedves, sokáig eláll, magas árban értékesíthető és fokfeleképpen fel is dolgozható. A 2-3-4-5 éves, rendkívül szép és gazdag gyökerű fák darabja erősség szerint 20 krtól 50 krig. Nagyobb vételnél olyan engedmény adatik, mint az epernél.

[Pándi vagy körösi megy.] Termékenységét előmozdítandó, háromszor lett permetezve s így ha azt folytatólag permetezzük, bőven fog teremni.

Fája egészséges, gyümölcse rendkívül keresett, mert befőzésre legalkalmasabb. A 2-3-4-5 éves rendkívül szép és gazdag gyökerű fák darabja 15 krtól 50 krig. Nagyobb vételnél ugyanaz az engedmény adatik, mint az epernél.

A 6-8 láb magas, rendkívül gazdag gyökerű, tele belüli és könnyű töreztű, 2-3-4-5 éves diófák ára erősség szerint 20 krtól 50 krig. Nagyobb vételnél ugyanolyan engedmény, mint az epernél.

gyümölcsfák, nevezetesen körte, alma, szilva, őszli és kajszálmarmak, cseresznye, meggy, szelid gesztenye, haronyt magas derekú és törpe állásukban, - erősség szerint 20 krtól 50 krig kaphatók.

2-3-4-5 éves életérés példányokban azok kora és erőssége szerint 2-5-7-10-15 kr. árban.

Kiseleztezt nemes ojtványok erősség szerint 5 ftr 85 krtól 19 ftrig ezrenként.

Mindenféle vadonczok Kitünő és tartós anyagból rendkívül szilárdan készült horolók (sarabolók), szőlő ültető vasak, továbbá kerti fűrészek, ollók, görbe szemző és ojtó kések, szemfelül jelfa és ojtó kenőcs igen olcsó árak mellett rendelhető meg.

Ar- és névjegyzéket küld: 8441

Ungváry László föld. szőlő. és falkola birtokos Czeglédről

Rumot, finom likőröket

házi használatra hideg úton, minden készték nélkül kitünő minőségben bárki előállíthat. Kezelési könyv és árlap ingyen. 8422

WATTERICH A. BUDAPEST Dohány-utca 5. sz. Alapítottat 1869.

Dugók, gumitömlők borkezelési czikkpek.

Alapítva 1879. óta.

Kitüntetve Kitüntetve

Életnagyságú arczképek minden beküldött fénykép után csak 3 forintért a legfinomabban készítettnek el. A fénykép szerzőjének marad. Ha használatosság- és tartósságról legszigorúbb jóvállás. Legszébb, legérdekesebb és legújabb megjelölések, valamint

KARÁCSONYI AJÁNDÉKNAK

már azért is alkalmas, mert örökké megmaradó értéke van. Egy ilyen arczkép egyszerre mind gyönyörű szobadísz is. Név- és születésnapjai, nemzetségi nászajándéknak vagy egyéb alkalmi és ünnepi ajándéknak is a legalkalmasabb. A legszébb és örökké emléke elhunytakról is.

Bodascher Siegfried kitüntetett arczkép festészeti műterme Bécs II. Praterstr. 61. (A „Praterstern” lóvasúti megállóhely 15-szomszédságában.)

Palais hajfijító

használatával a megoszult haj eredeti színét nyeri vissza. A fejbőrt nem festi, a ruhámenőn foltot nem hagy, többi előnye, hogy a hajfijítót erősíti és hogy teljesen ártalmatlan. Egy üveg ára 1 frt. Főraktár Budapesten: Petri Ottó gyógyszerárban, I. Attila-körút 47. Kapható: Váci-körút 66. sz., Nádor-utca 3. és Király-utca 36. szám alatti gyógyszerárban is. 8190

Patyi Testvérek Butor-áruháza.

Budapest, kerepesi-út 9/a., földszint és I. emelet, Pannónia szálló mellett.

Nagy választék, kizárólag szilárd hazai gyártmányu asztalos és sajtó készítményű kárpított butorokból, minden versenyt és hirdettét árunkat felülmúló olcsó árakon. Teljes lakásberendezések, menyasszonyi kelengyék és szálloda-butorzatok 2 évi jóvállás és felelősség mellett szállítatnak.

Tévedés elkerülése végett czégünkre és czimünkre figyelni kérjük. Diszes butor-album 1 frt beküldése mellett bérmentve küldetik meg. 8214

45. SZÁM. 1899. BUDAPEST, NOVEMBER 5. 46. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt a télvérv - 6 Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt télvérv - 4 Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.- télvérv - 2.50 Kérleküldi előfizetésekre a postaiag meghatározott viteldij is csatolandó.

AZ ÚJ KIRÁLYI PALOTA.

Gyorsan emelkedő s terjeszkedő fővárosunknak egyik legkiválóbb ékessége, az egész fölött fejedelmileg uralkodó királyi palota, a most végződő évtized folyamán egészen új alakot öltött mind építészetileg, mind telkeinek rendezését illetőleg, s ezzel a Várhegy déli végének képe is egészen megváltozott. Azt a meredek utat, mely a Szarvas-térről a volt Fehérvárkapun át vitt föle a várba s a palota udvarának egyik oldalát zajos utcává tette, megszüntették, az útvonalat a Várhegy nyugati lejtőjére terelték, a régi út helyét és mellékeit pedig a várkerthez foglalták, minek következtében a hegy oldalához alkalmazkodó kert annyira megnagyobbodott, hogy ma patkó-alakúlag öleli körül a palota alapjait.

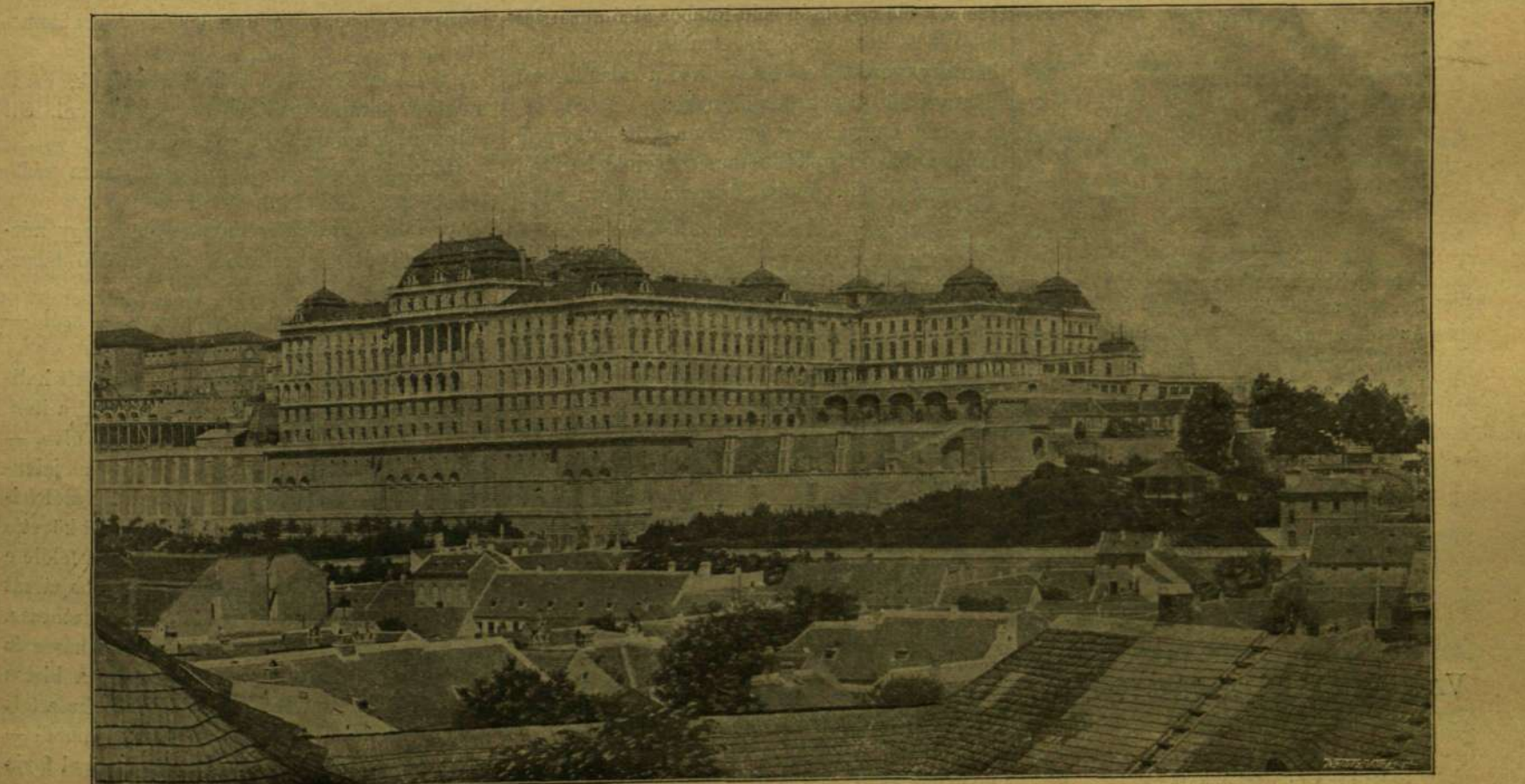
kívül emelték a különben is páratlan fekvésű királyi lak nagyságát és pompáját a krisztinavárosi oldalon emelt új építmények, melyek közül a régi királyi palotát kibővítő új palota már egész nagyszerűségében készen áll, sőt a belső berendezése is annyira előrehaladt, hogy a cselédség lakásait és a konyhákat magában foglaló földszintet és első emeletet Ő Felsége legközelebbi itt tartózkodása alkalmával már használatba vehették. Ez a meglepően nagyszabású s aljától a tetejéig faragott kőből rakott palota nagy négyszöget alkot s éjszaki és déli oldalainál fogva összeolvad a régi palotával, melylyel együtt egy hatalmas négyszögű udvart zár közre. Magának az új palotának két kisebb udvara van, melyeket a külső és belső homlokzati részeket középtűt összekötő keresztéptírnny választ el egymástól.

Az új palota külső falai a hegy lejtőssége miatt négy emeletnyi magasságú s várszerű tömörségű alapon állanak úgy, hogy e faragott kőalapzat párkányán széles járda van hagyva, melynek külső oldalát szintén faragott kőből készült s áttört mivű korlát szegélyezi. A palota földszintje és emelete belső részeivel a hegy gerincéhez simul s így a nagy várdvar szintjáján alul esik, miert is az ezek által kerített két belső udvarhoz a palota éjszaki oldalán külön bejárat nyílik, mely egyszerűen kocsitűt is a déli oldal egyik kertjéhez. A régi palota földszintjéhez az új palotának a második emelete csatlakozik, így a nagy várdvar felől ez a második emelet a voltaképi földszint. Ebben és az e fölötti sorozatban vannak a tulajdonképeni fejedelmi helyiségek és termeik, míg ezeken felül a kisérthez tartozó előkelőségek szállásai és dísztermei csoportosulnak.

Már a kertnek ilyen átalakítása is nagyon gyarapította úgy a várpalotának, mint az alatta elterülő városrésznek a szépségét. De rend-

miatt négy emeletnyi magasságú s várszerű

A régi és új palota egységes képe legszöbben és legteljesebben a Nap- és Gellérthegy közötti hosszú hegyenyakról látható, onnan, a hol a lapunk mai számában bemutatott kép fölvétele

A BUDAI KIRÁLYI PALOTA A GELLÉRTHEGY OLDALARÓL NÉZVE. Legújabb fénykép után.